

ФЛАШ ГОРДОН

ГАМО ЈОШ МАЛО... И КЕДЕ
ЊЕ УДАРТИ У ЦИНОВСКУ
ЛОПТУ...

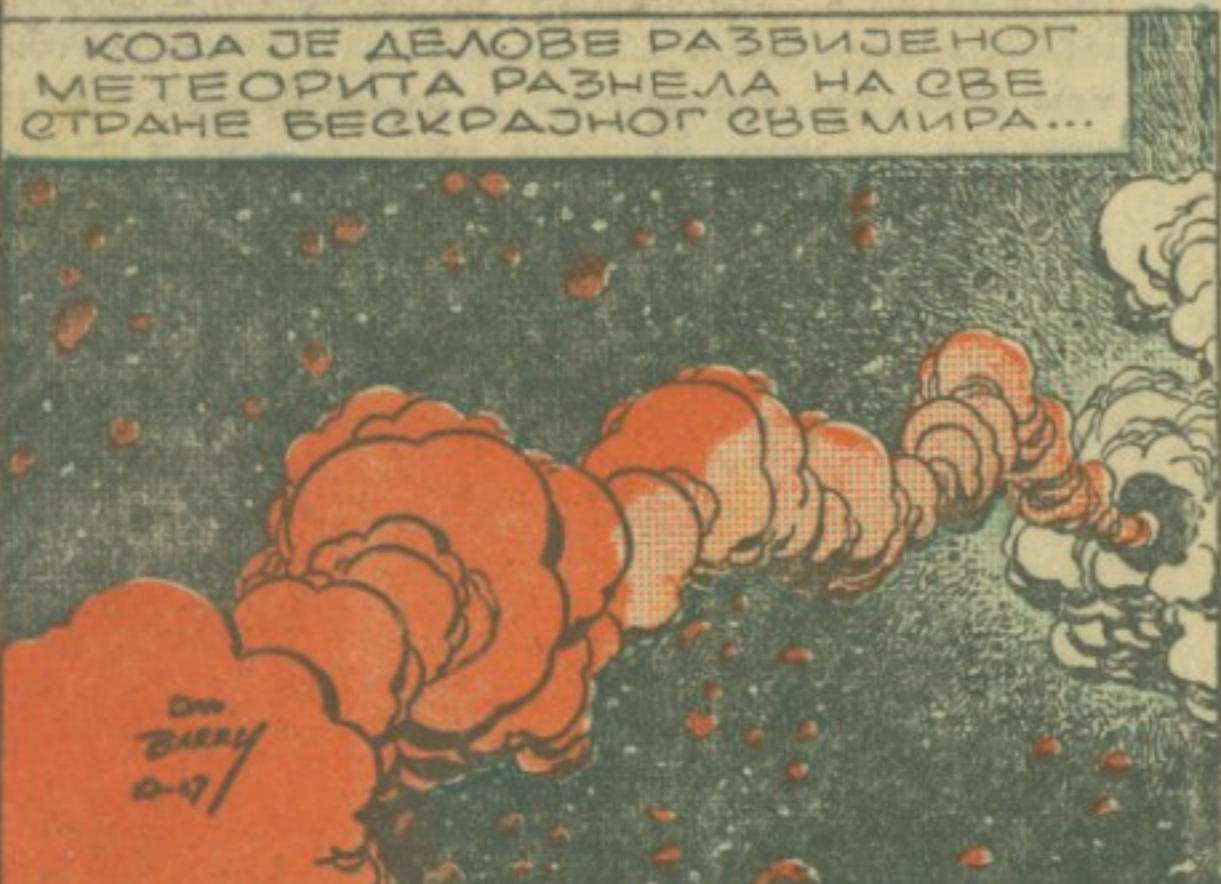
И ТАДА, МЕТЕОРИТ И НОВАЦ УДАРИЛИ СУ БЕДНО У ДРУГО ОГРОМНОМ СНАГОМ! ЕТАР СУ ПОТРЕСЛИ ЕЛЕКТРИЧНИ ИМПУЛСИ, А РАДИО-АКТИВНО ЧУДОВИШТЕ РАСПАЛО СЕ УЗ ЗА-ГЛУШАН ТУТАЊ.

СУДАР ЛОПТЕ И НОВЦА ИЗАЗВАО ЈЕ СТРАХОВИТУ ЕКСПЛОЗИЈУ...

КОЈА ЈЕ ДЕЛОВЕ РАЗБИЈЕНОГ МЕТЕОРИТА РАЗНЕЛА НА СВЕ СТРАНЕ БЕСКРАЈНОГ СВЕМИРА...

УБРЗО

ЧОВЕК СА ЗЕМЉЕ СЕ ВРАКА! СТРАШНА ПЛАМЕНА ЛОПТА НЕ ГОНИ ГА ВИШЕ!

СПАСЕНИ СМО!

ПОШТО ЈЕ ОДВУКАО МЕТЕОРИТ ДАЛЕКО У СВЕМИР ГДЕ СЕ РАСПАО, ФЛАШ СЕ ВРАТИС НА ПЛАНЕТУ ЗОРАН!

ЧОВЕК СА ЗЕМЉЕ УНИШТИО ЈЕ ПЛАМЕНУ ЛОПТУ!

ОВИ ЛУДИ ЗАИСТА СУ СНАЖНИ! КАКВИ СМО ГЛУПАЦИ ИСПАЛИ!

КАСНИЈЕ...

ПА, ФЛАШЕ... ОПАСНОСТ ЈЕ ОТКЛОЊЕНА И ЗАХВАЉУЈУЋИ ВАМА, НАРОД ЗОРАНА ОПЕТ ИМА ПОВЕРЉИВАЈУ МЕНЕ!

ДА... НА ЗОРАНУ ЈЕ ОПЕТ МИРНО И ПРИЈАТНО...

...СУВИШЕ МИРНО! ВРЕМЕ ЈЕ ДА СЕ ДЕЦАЦИ И ЈА ВРАТИМО НА ЗЕМЉУ!

ЗБОГОМ, ФЛАШЕ! НАШИ ПУТЕВИ СЕ, ВЕРОВАТНО, НИКАД ВИШЕ НЕЊЕ УКРЕТИТИ!

ПОБРИГУЈУ СЕ ДА ВАШЕ ПОСЛОВЕ НА ЗЕМЉИ УРЕДИМ ПО ВАШОЈ ЖЕЉИ! МНОГО СРЕБЕ ВАМ ЖЕЛИМ... И БИЉУ!

ЗБОГОМ МОМЦИ! НЕ УПАДАЈ У НОВЕ АВАНТУРЕ, БУМ БУМЕ, ИНАЧЕ ЊУ ДОЊИ НА ЗЕМЉУ ДА ТИ ИШЧУПАМ УШИ!

ЗБОГОМ, ГРАМАТИКО! ЖЕЛИМ ТИ СВАКУ СРЕКУ!

ЗБОГОМ, БИЛЕ (ШМРК!)

У овом броју

- ИВЕЦ, ЛЕГЕНДАРНИ МАКЕДОНСКИ ЈУНАК
- МОРСКИ ЦИНОВИ
- И МНОГЕ ДРУГЕ ЗАНИМЉИВОСТИ
- СТРИПОВИ:

Ваши челик, Паја, Мики, Флаш Гордон, Бим и Бум, Светлост и шуми, Попај и Вучко

РАСЕЈАНОСТ ВЕЛИКИХ И МАЛИХ

Тедан од најлепших портрета расејаних људи, какви су често многи умни духови, изишао је из пера француског писца Ла Бријера:

„Меналк сизази полако низ степенце и отвара врата да би изишао на улицу. Затим их поново затвара. Приметно је да није скинуо с главе своју ноћну капицу и да је обривао само половину браде. Мач је опасао с десне стране, чарапе обукао преко чипела, а кошуља му као сукња виси око струка“.

Можда је аутор „Карактера“ пишући ове редове, мислио на Ла Фонтена, чувеног баснописца, који је вероватно најрасејанији човек који се икад родио. Врхунац његове расејаности приказан је у анегдоти која се већ више столећа прича у Француској и преноси се колена на колена.

Ла Фонтен је у једном салону срео неког младца који му се јако допао и почео га је хвалити на сав глас. Присутни су се подгуркивали. Најзад му је пришао један пријатељ и обазриво му дошапнуо:

— Па тај кога ви толико хвалите — ваш је син!

— То ми је мило, — одговорио је прибрано Ла Фонтен који није препознао свог наследника.

Историчар XVI века Виљем Буде био је исто тако познат са своје расејаности. Једног дана догачао је слуга у његову библиотеку и дахнути му саопштио:

— Господару, избио је пожар у кући.

Не скидајући очију с књиге, Буде је одговорио:

— У реду, известите моју жену! Ви добро знате да се ја не бавим домаћим пословима.

За овом двојицом није много заостајао ни британски математичар и физичар Њутн. Када је једном приликом хтео да скува јаје ставио је хладнокрвно свој часовник у кључалу воде и мирно посматрао јаје које је држао у руци очекујући да прође три минута.

Док је у прошлости расејаност била привилегија великих умова, данас је она постала болест модерног доба којом су захваћени најшири слојеви па и просечан човек са улице. То доказују убедљиве статистике Бироа за нађене ствари великих градова Европе и Америке. Први биро такве врсте основан је 1804 године под Царством у Паризу. Али тада он није имао готово никаква

посла и остао је зато више деценија непознат. Око 1850 године у париском бироу могло

се накупити свега око 1500 нађених ствари годишње, а данас се тај број попео на преко 100.000. Ако се овом броју дода бар још двапут толико изгубљених ствари које се не пријаве, значи да сваки четврти одрасли Парижанин губи своје ствари и пати од расејаности.

Биро за нађене ствари у Паризу је прави музеј разноврсних предмета из свакодневног савременог живота. Ту се просечно годишње скупи 25 хиљада кишобрана које по правилу заборављају мушкарци, шапови, новчаници, пецаљке, делови одела, музички инструменти, 2.000 женских пелцова аутомобилске и мотоциклистичке гуме, па чак и посмртни венци и круне. Једна жена заборавила је колевку, али срећом без бебе.

ПОНОВО „ОЖИВЕО“

Често се догађа да су античке бронзане статуе, које се после много векова изваде из земље, веома крхке. Од веома танког слоја метала који је рђа нагризла услед влаге у земљи, оне се једва држе на постољу или се ломе. Има ископина које је време распало у делиће, и зато што су веома танки поједини комади, није могуће да се залеме.

Стручњаци у лабораторији за црну металургију у Нансију покушали су да овај проблем реше јачањем унутрашњег зида статуе специјалном масом од смоле прожмане стакленим влакном. На њихово велико задовољство, смоласта материја се показала врло чврста, чак чвршћа од танких челичних зидова. У лабораторији су успешно извршена састављања више статуа које су биле распарчане у сасвим ситне комаде. Пошто су чули за овај успех, кустоси једног београдског музеја затражили су да им се пошаље та пластична маса ради састављања једне фигуре која је лежала раскомадана у 180 делова. Захваљујући смоластој маси, од делова је постала фигура висока 2,20 која претставља непознатог римског императора. Подухват је утолико значајнији што статуа приказује засад јединог римског императора који је откопан у Француској.

ДА ИМ „ПОМОГНЕ“...

У граду Петербургу, у Сједињеним Америчким Државама, клима је изванредно блага и зато је ту подигнуто неколико болница и опоравилишта. Пошто су петербуршке улице пуне странаца који су дошли ту да се лече, један довитљиви грађанин измислио је начин да дође до лаке зараде. Поставио је наред улице аутомате за мерење крвног притиска. Сваки пролазник може, сам, без по муке, да се увери у своје „здравље“. Кад су сазнали за то, месни лекари дигли су грају, бојећи се конкуренције. Али, спретни човек им је поручио: „Мој изум може само да користи лекарима: чим неко утврди да му крвни притисак није нормалан, поћи ће да се лечи“.

Телевизија за папагаје

Једна од њујоршких телевизиских мрежа увела је у свој дневни програм две емисије — за папагаје. На курсевима за почетнике учи се изговору и пове речи а за напредне папагаје часови садрже папагајске песме, игре и мамбе за љубање на клацкалицу. То није никакво чудо када се зна да у Њујорку живи 365.000 папагаја чији су сопственици организовани у „папагајски синдикат“.

Црвенооки морски коњ

У њујоршком акваријуму расветљена је најзад велика тајна: зашто морски коњ Олаф има тако ужасно црвене очи. Две године те његове очи задавале су управу акваријума велику брига. Сваки пут кад би ова окретна, умиљата животиња изронила на површину, њени чувари ужаснуто би се тргли, а кад би Олаф заколутао својим црвеним очима и испустио свој продорни крик, човек је имао утисак да га нешто страшно мучи.

пак су му очи биле као у човека који је сувише пио и недовољно спавао, — каже директор акваријума Кристофер Коатс.

Једног дана позвали су ветеринара, али он је само одмахнуо главом.

— Шта ја могу да знам о очима морског коња?

У невољи директор се обратио свом личном очном лекару. С прилично страха ушао је овај у Олафов базен и пошто га је прегледао преписа му је неку маст за очи. Олафови чувари су савесно њоме мазали очи свог, више од пола тона тешког, штићеника. Нажалост, оне су и даље оста

јале јарко црвене. И тек пре неколико дана конзилијум састављен од очних лекара, зоолога и ветеринара, саопштио је директору неочекивану истину: очи морског коња увек су црвене. Црвене по природи.

Олаф је једини морски коњ у читавој Америци који живи у заробљеништву и није никакво чудо што чак ни стручњаци не знају много о морским коњима. Тајну, заправо, није ни открио конзилијум. Наиме, једном од њених чланова пало је на ум да се писменим путем обрати рибарима са Аљаске и они су му одговорили да они „свакодневно виђају црвене очи морских коња“.

МОРСКИ ЦИНОВИ

Неке огромне рибе дуге и по двадесет метара, настањују царство које још није испитано

такође може да достигне 15 метара. Можемо је наћи у свим топлим морима мада некипут за дуга и у мора чија вода има умерену температуру. У поређењу са њом ајкула-лисица, становник топлих мора, мала је по што достиже свега неких 6 метара и тежину од пола тона. Блиска рођака ајкулама, мада друшћинјег склопа јесте манга или морски ђаво која може да

има у пречнику 6 метара и да тежи тону и по. Међу кошчатицима рибама има више цинова. Нарочито се истиче један који може чак да се такмичи са ајкулама по величини — то је риба-тестера. Њена тежина достиже и око 10 метара. После ње долази риба-весло, дуга 6 метара и тешка око 300 килограма. Затим следе све мање рибе. Сабљарка „Марлин“ дуга је око 5 метара и тежи најмање 500 килограма, а њена рођака сабљарка („сејл фиш“) има око 4 метра и тежи неколико стотина килограма. Најдепастија је риба рода која, иако је дуга свега око три метра, толико је дебела да тежи и читаву тону.

Разумљиво је да увек постоји могућност грешака, тако да не постоји никаква гаранција да цифре које смо овде навели заиста претстављају прави максимум.

Уколико човек даље продира, користећи нова техничка оредства, у дубине мора, постаје све јасније да у њему живе бар исто тако велике животиње као што су и оне које су из њега изишле и настаниле се на копну. Међу циновима дубина, почасно место припада ајкули-киту. Иако се доста ретко среће, ова велика ајкула живи у топлијим деловима Атланског, Тихог и Индуског Океана и може да достигне дужину од близу 20 метара, а тежину од више тона. Њена блиска рођака је ајкула Северног Атлантика којој више прија хладнија вода и њена је дужина велика — око 15 метара. Обе ове ајкуле су безбедне пошто имају врло ситне зубе и хране се само сићушним биљним и животињским организмима који пливају испод саме површине воде. Најопаснија од великих ајкула, претставља отрак и трепет за рониоце, јесте бела ајкула, људождер, која

ЗБОГОМ АЛИГАТОРЕ!

За време недавног прегледа канализационог система у Њу-Јорку, један радник уплашено је узвикнуо:

— Крокодил!

И то је била истина. У канализационим цевима је том приликом било нађено неколико малих живих крокодила. Како ли су само доспели ту?

Извесно време пре тог догађаја у Њу-Јорку је била у ве-

ликој моди једна врста „рок-ен-рола“ који је имао фантастично име „Збогом алигаторе!“ Поклонници рок-ен-рола куповали су зато мале живе крокодиле да би их, кад игра достигне врхунац, пуштали по сали. Али ова мода брзо је прошла и непотребне крокодиле младих и девојке побацили су у градску канализацију.

Хирургија у камено доба

Према човечјем костуру који је професор Ралф Солески ископао у Великој Шандигарској Пешини у северном Ираку, изгледа сасвим поуздано да су ти посмртни остаци од пре 45.000 година припадали лицу коме је рука била ампутирана.

Када су делови нађеног костура пажљиво састављени, примечено је да се лева рука

завршава код лакта. Савет хирурга-ортопеда је једногласно закључио да је у питању човек који је рођен са целом али од рођења парализованом руком. Касније, вероватно због сметњи при раду, она је отсечена одмах испод лакта. Што се тиче хируршких инструмената у то доба о њима не треба да се много размисља. Свакоме је јасно какви су они могли да буду.

И У И ПОГОДАК

Афричка кобра може да ухвати плен а да га и не додирне. Ова опасна змија у стању је да штрца отров и да

њима погоди своју жртву, обично у очи, на даљини од једног метра и тако је онеспособи.

У

Западну Немачку је стигао транспорт од 20.000 војника који се враћају из америчког заробљеништва. Истина овог пута се не ради о правим већ о оловним војницима, који су одмах после рата из музеја у Херсбергу код Нирнберга били пренети у Америку. Све ово време од завршетка рата провели су у подруму једне државне зграде у Вашингтону, а сада су враћени музеју коме припадају.

Скупљање оловних војника је омиљена забава многих Немаца. Постоји и удружење скупљача металних фигура са око 600 чланова, иако је број скупљача далеко већи.

Осим ове постоји у Западној Немачкој још једна позната збирка оловних војника у музеју у Колумбаху. Ту су у три велике сале распоређене групе оловних војника као за вре-

Оловни војници враћају се из заробљеништва

ме неких познатих битка из историје. Једна претставља догађај из XVI века када је војска бранећи Колумбах извршила напад на град и ослободила га од напада. Само у тој групи има преко 2000 оловних војника. Сваки савестан скупљач оловних војника мора да обрати највећу пажњу на детаље у погледу одела и опреме војника. Треба знати каква су дугмета била на униформама војника различитих пукова. Све то изискује обимна проучавања докумената и слика, али ипак има скупљача који су у том погледу врло далеко отишли.

Један од последњих занатлија који се у Западној Немачкој бави израдом оловних војника јесте неки Карл Некед из Штутгарта. Већ више од 25 година прави он и опрема оловне војнике — почевши од римских легионара па до савремених падобранаца.

Није им хладно

Познаваоци кажу да Ескимони могу дуго да раде на веома ниским температурама захваљујући томе што њихова одећа, коју праве од животињских кожа, није порозна.

па задржава телесну топлоту. Једном Ескиму који има на себи пет килограма своје одеће биће топлије него кад би носио 15 килограма наше вунене одеће.

Ripley's

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ!

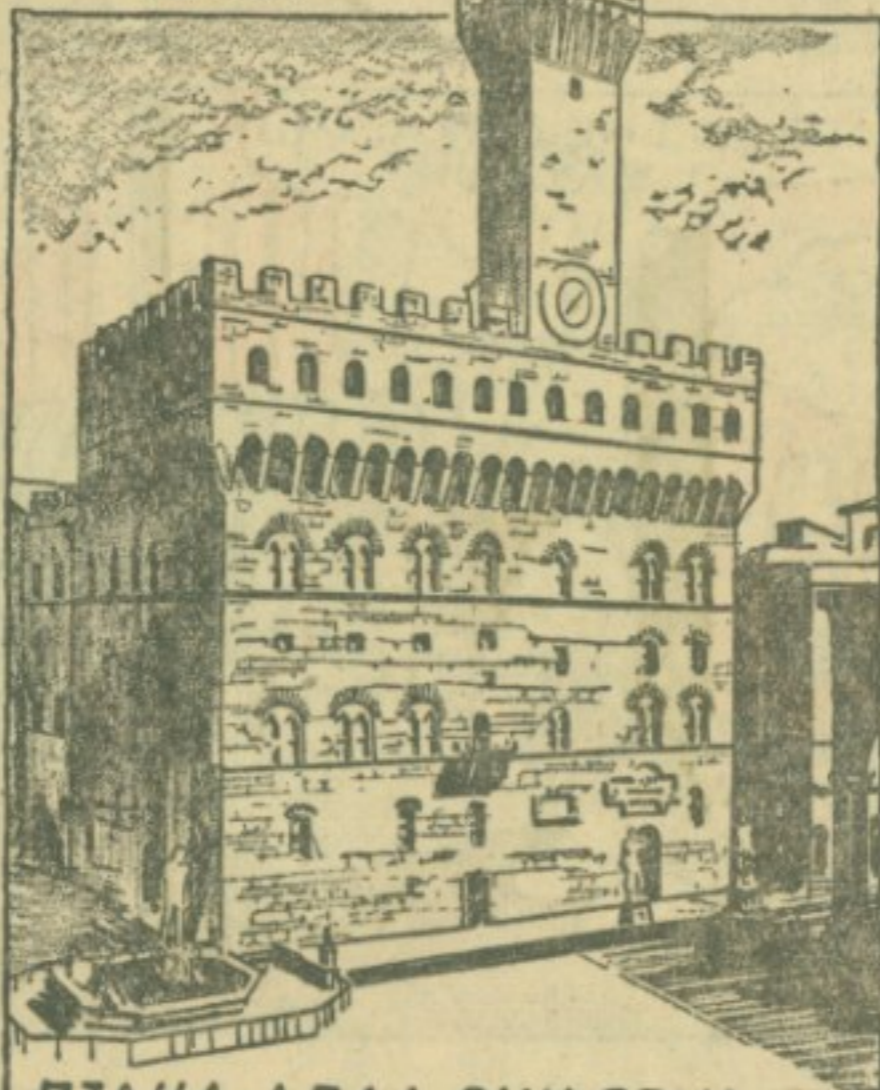
КОЖНИ НОВАЦ
КИНЕСКИ ЦАР ХУИТИ

НАПУНИО JE СВОЈУ ПРАЗНУ БЛАГАЈНУ НА ТАЈ НАЧИН ШТО JE ПЛЕ МИКИМА ЗАБРАНИО ДА СЕ ПОЈАВЉУЈУ НА ДВОРУ БЕЗ МАСКИ ОД БЕЛЕ ЈЕЛЕНСКЕ КОЖЕ

ЈЕДИНИ БЕЛИ ЈЕЛЕНИ У КИНИ БИЛИ СУ ЦАРЕВА СОПСТВЕНОСТ, ТЕ БЕЛЕ МАСКЕ БИЛЕ СУ УСТВАРИ НЕКА ВРСТА ПРЕТЕЧЕ ПАПИРНИХ НОВЧАНИЦА

3 ЈАБУКЕ НА ЈЕДНОЈ ПЕ ТЕОЦИ ИЗРАСЛЕ СУ У БАШТИ ЕВАРДА ЛЕМАНА У ВЕСТЛЕЈКУ (САД)

ПЛАЦА ДЕЛА СИЊОРИА ЈЕДАН ТРГ У ФИРЕНЦИ (ИТАЛИЈА) БИО ЈЕ ОСУЂЕН ДА НА ЊЕМУ ТРАВА НИКАД НЕ РАСТЕ ЗБОГ ТОГА ШТО СЕ ТУ НЕКАД НАЛАЗИЛА КУЉА ЈЕДНОГ ИЗДАЈНИКА КАЗНА СЕ ПОШТУЈЕ ЈОШ И ДАНАС, ПОСЛЕ 600 ГОДИНА

ЈЕЗЕРО ДРАЖЕ ОД СОПСТВЕНОГ СИНА

ЈЕЗЕРО ТАЛХО, У ЧАВУРУ (ИНДИЈА) ИСКОПАО ЈЕ НЕКИ БОГАТАШ ПО ИМЕНУ БАРТУШАР. ДА БИ СПРЕЧИО ЗЛЕ ДУХОВЕ КОЈИ МОГУ, КАКО ЈЕ ВЕРОВАО, ДА ОДВЕДУ ВОДУ ИЗ ЈЕЗЕРА, ОН ЈЕ БАЦИО У ЊЕГА СВОГ СИНА

ЕДЕЈН СЈУЗАН ПАНЕЛА ИЗ НАТЛИЗА (САД) ПРИПАДА ТРЕЋОЈ ГЕНЕРАЦИЈИ ПОРОДИЦЕ ЧИЈИ СУ СВИ ЧЛАНОВИ РОЂЕНИ 21-ОГ ОКТОБРА

ЏЕЈМС МОНТИ ИЗ ЛОС АНЂЕЛОСА ПИЛОТИРАО ЈЕ МЛАДИМ АВИОНОМ У СВОЈОЈ 91-ОЈ ГОДИНИ

Page 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

НА СЛИЦИ ЈЕ ОЗНАЧЕНО 40 МЕСТА ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ СКРИВЕНА НАЈВЕЋА СВЕТСКА БЛАГА

Легенде о благу скривеном на пустиим острвима, на дну мора и језера и у утробама неприступачних планина и сада још живе код разних народа и међу поморцима целог света. Мада у многим случајевима машта иде далеко испред стварности, ипак од четрдесет легенди о највећим светским драгоценостима које су закопане, скривене или потопљене бар једна половина има своју озбиљну основу.

Приче о благу на Кокосовим Острвима

Мало Кокосово Острво које припада средњоамеричкој Републици Костарика, било је у прошлости право стетиште гусара и за њега је везано највише легенди о скривеном благу.

После страховитог пораза у поморском обрачуна са шпанском флотом и потапања главног гусарског брода „Рај нежење“ 1683 године, чувени пиратски капетан Едвард Девис закопао је на острву огромну количину блага опљачканог у граду Леону у Никарагви, а потом умакао у Индију одакле се више никад није вратио.

Гусар Бенет Грахам звани „Крвави мач“, чији је брод „Рилампаго“ потопљен почетком 18 столећа од енглеске фрегате „Орао“ закопао је у заливу Вафер Беј на овом истом острву, према причању једног морнара који се спасао, 300.000 златних пјастера. Најзначајнија је прича о трећем благу са Кокосових Острва. Када су, у току ратова за

независност јужноамеричку независност 1820 године, генерал Сан Мартин са сува и лорд Кохрам са мора угрожавали Лиму, свештенство и имућни Шпанци су закупили брод шкотског капетана Томпсона који се на лану у Калеу и у њега утоварили све своје благо и драгоцености. А то је била њихова кобна грешка. Мада није био пират, Томпсон је по наговору посаде у току ноћи побио све Шпанце и постао сопственик златног и сребрног новца, драгог камења, златних свећњака, посуђа, књига и разних уметничких предмета. Али после, прогонен фрегатама покрета за независност, он је закопао све драгоцености на Кокосовим Острвима и спалио свој брод „Марију Дир“. Томпсон је само успео да се спасе и склони у Шкотску где је на самртничкој постељи саопштио тајну о скривеном благу. Вредност драгоцености пење се на преко 20 милијарди динара. Али и поред трагања више десетина експедиција међу којима су познате — чувеног аутомобилског шампиона Кембела, Франклина Рузвелта и адмирала Николсона, готово ништа од тог баснословног блага није пронађено. Само је 1938 године, белгиски морепловац Бергманс открио један златни кип богородице, висок преко пола метра, и накит што је продао у Њујорку за 11.000 долара.

Највеће скривено благо на свету

Драгоцености које су Индијанци Инка сакрили пред шпанским конкистадорима претстављају свакако данас највеће благо на свету. Сакри-

вено још 1533 године оно је плод рада и уметничке обраде читаве хиљадугодишње цивилизације. Према процени економисте Бертрана де Жувенала, то благо је онда претстављало вредност од 1.232.445.500

Велика блага скривена на четрдесет места

пјастера, а данас би достигало три милијарде динара. Да би се стекла само бледа слика о огромној количини скривеног блага нека послужи погодба о пуштању на слободу коју је склопио побеђени краљ Инка Атахуалпа 1532 године са освајачем Пизаром. Краљ је напунио до врха једну просторију од 105 кубних метара — златом, разним драгоценостима и новцем. Сматра се да је ту било око 400.000 килограма

Ужаснути пред чудовишним издајством Шпанца Индијанци су почели закопавати у огромним дубинама своје драгоцености и бацати их на дно светог језера Титикака, местично дубоког 185 метара. Дно овог језера, верује се, просто је прекривено златом и драгим камењем, а претраживања би најжалост била сувише скупа да би се исплатила.

Једно од највећих познатих

ОТРОВИ ИНДУСТРИСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

У Француској је настала читава узбуна услед објављивања података о окужењу ваздуха, земље и вода индустријским отпаcima. У току последњих година несумњиво је доказано да чађ из фабричких димњака у коме има бензопирена проузрокује обољење од рака. Бензопирен се удише са ваздухом, пада на земљу са кишом и прожима сокове пољопривредних култура којима се човек храни. У неким пределима северне Француске, где је индустрија јаче развијена, утврђено је да је свака квадратна стопа земље загађена са три милиграма бензопирена. Испитивања у једном граду, где постоји јака хемиска индустрија, донела су следеће упоређење: 1945 умрло је од рака 40 људи, 1955, после десет година постојања ове индустрије, умрло их је 2.100. На основу овог и других сличних података, у француској јавности све се више захтева доношење нарочитог закона који ће приморати власнике фабрика да уведу инсталације за пречишћавање дима који излази из фабричких димњака.

Уређаји за отклањање отровног дејства чађи постоје, али због уштеде сопственици фабрика их не уносе у своја предузећа.

И француске реке, које су некад биле пуне риба сада су потпуно загађене отровним индустријским отпаcima. Чак је и море постало отровно за рибе јер се по површини све више разливају велике количине мазута. Према процени стручњака десет хиљада трговачких бродова бацају сваки дан воду са преко 7.100 кубних метара отпадака сгорелог петролеја. Он плива по површини и од њега страда сваке године и око 50.000 до 250.000 птица.

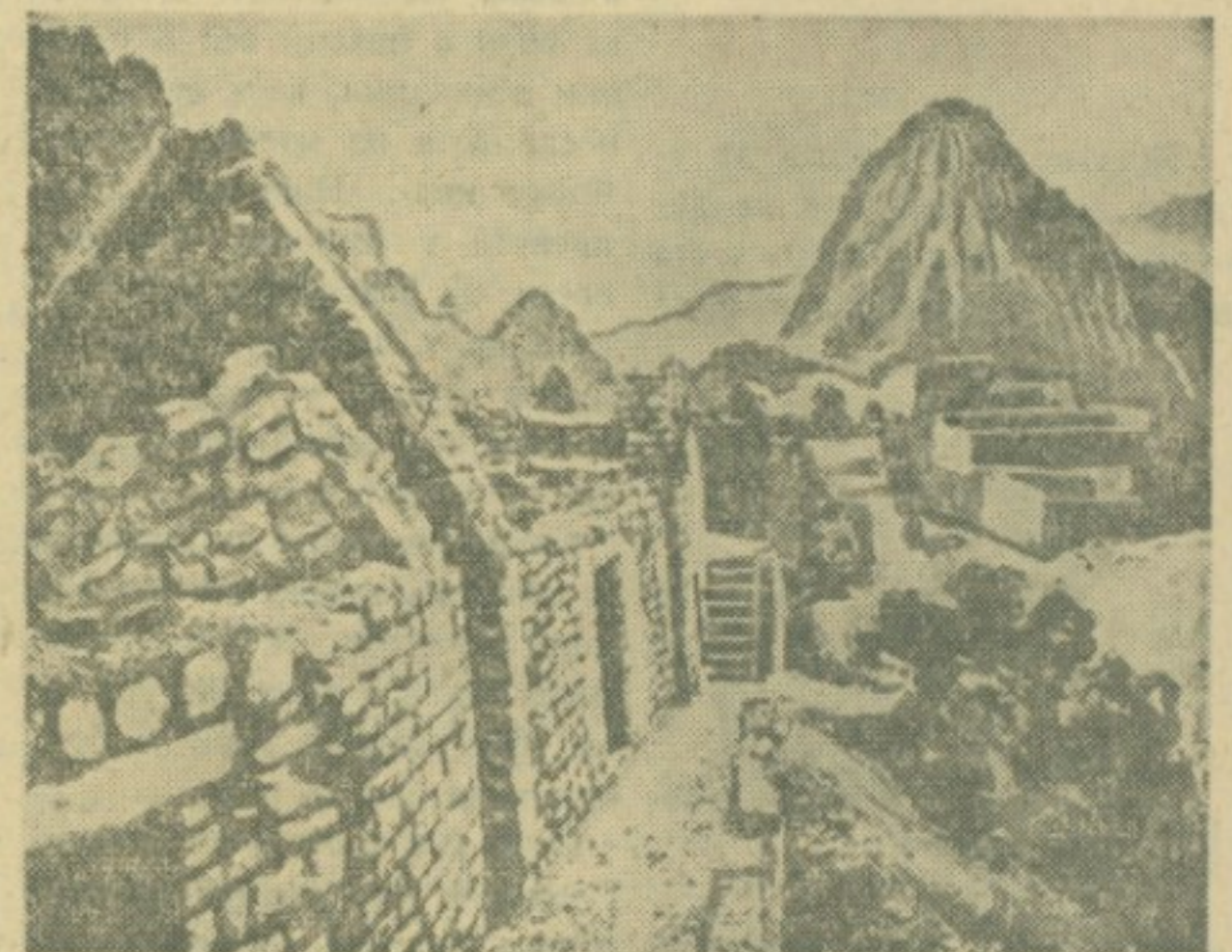
блага сакрили су Језуити између 1767 и 1768 у Боливији, пред укидање њиховог реда. Недалеко од Плаузеле 650 Индијанаца копали је читаве две године десетине метара дубоке и стотинама метара дуге ходнике да би сакрили благо и драгоцености у вредности 22 милијарде динара. Према подацима које је добио од неке доне Корине Сан Роман када је била на смрти, британски инжењер М. Процесер, је 1903 године објавио да се на улазу у подземне катакомбе Плаузеле налази златни кип висок један метар са дијамантским очима, затим 35 великих ковчега препуних злата и драгог камења, сандук са 90.000 долара у сребру и још 163 ковчега пуних разних драгоцености за 60 милиона долара. Све ово је лукаво загађено отровом који би био довољан да побије цео пук војске.

Већина блага неће никад бити пронађена

Судбина многих других блага која су случајно или зато што су добро скривена, остала неприступачна људима била је често тако необична да би се о томе могли написати читави романи. Титаник је 1912 године понео са собом на дно драгоцености од око 15 милијарди динара које се никада неће извући. Шпанска галија „Нуестра сењора де Консепсион“ нестала је 1644 године код

Пуерто Плате са 10.000 килограма злата и 30.000 килограма сребра али је Енглез Вилијам Питс имао среће да 1684 године пронађе 26 тона злата и сребра. Код острва Сан Фернандо потонула је 1597 године једна галија са драгоценостима од преко сто милијарди динара, а за време прошлог рата немачка подморница У-435 потопљена је код Острва Маркиза са накитом у вредности милијарду динара и три платна ван Дајка. Злато 19 галија које је потонуло у шпанском заливу Вига 1707 године цени се на преко 300 милијарди динара, а немачки авион Јункерс 81 сручио се 1938 године изнад Алпа са разним драгоценостима за преко 300 милиона динара. У Брдима Аусе у Аустралији и у језеру Топлиц нацисти су сакрили злато, сребро, дијаманте, колекције ретких марака и хероина у вредности од преко 700 милијарди динара, а козаци Черњајевског су, у бекству, закопали у Јерменији 1917 године 70 килограма злата, два килограма платине, 50.000 фунти у злату и два милиона златних лира.

То је само неколико од 40 места где се налазе највеће тајне драгоцености овог света. Већина њих, вероватно, никад неће бити пронађена јер би организовање експедиција и трошкови били огромни па се такав посао не би ни исплатио.

У БРДИМА И ЈЕЗЕРИМА ПЕРУА И НЕКИХ ДРУГИХ ПРЕДЕЛА ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ СКРИВЕНА ЈЕ БЛАГО У ВРЕДНОСТИ ОД ПРЕКО 1.500 МИЛИЈАРДИ ДИНАРА.

Ж

А

Б

А

СПАСЛА ЛЕОПАРДА

Блез Сендраре је познати бразилијански ловац прокрстарио је многе дунгле у које је ретко кад крочила људска нога пре његове, прикупио силне ловачке трофеје и — једном се грдно уплашио, највише у животу, како сам каже. Ако се мало и нашалио, свеједно, ево како је то било:

Припремљена је засада за шима, тиском, вижом, дреком, „лигра“ у потпуно беспутној дунгли. Подигао ју је и до ње је требало да ме одведе стари Па Тинхо.

Уствари, у Бразилији нема тигрова. Звери које се уместо њих лове су велики леопарди звани онса. По правилу они на падају жртву само с лева и то с гране дрвета тако да се човеку изненадно набу на раме ну. Али, то је веома лепа звер, дуга чак и по три метра.

Па Тинхо ме је чекао на оградни, пушећи своју дулу. Био је то огроман црнац, али замакао ч године, седе косе и браде.

Пошли смо у поноћ и жахали до ивице дунгле, а онда је почело провлачење кроз прави лабиринт флоре. Мој водич се више кретао на четири ноге него на две, избегавао опасне лијане које секу дубље од ножа, обилазио трње и друге препреке и још усто крчио пут.

Пратио сам га како сам умео и могао, читав сат и по. Онда је црнац застао и први пут проговорио.

— Ево нас! Чујете ли јаре? Десно, на двеста метара одавде. Тамо вам је и засада. Идите.

— А ти? Нећеш?
— Не, ја ћу мало даље, пола миље, да предвору удовим нешто за своје.

Пре него што сам стигао ма шта да кажем, њега је нестало.

Једва сам у мраку успео да нађем заседу. Био је то мали кров, управо спреха прислонена на једно дрво. Под њом лежај од сламе и једна рачва за нишан. Наместио сам своју „винчестерку“ и окренуо се према јарету које је блејало као да га деру. Осетило ме је ваљда, а било је гладно.

Више се нисам мицао. Чекао сам дан.

Ни да пушим нисам смео. С цигаретом се не дочекују леопарди, а до зоре је било још дуго.

Почело је да свиће. Био сам укочен од мировања. Тек тада сам добро видео јаре. Било је, потпуно бело и мирно лежало окренуто према мени. Али леопарда нигде.

Одједном, чим је засветлела зора, дунгла намах оживе и испуни се таквом галамом, кри-

Не сећам се на шта сам мислио кад ми поглед паде на једну малу, лепу жабу, која је скакутала право према мени. Била је сјајна, живих боја, као да је побегла с неке шарене слике. Сетих се изреке бразилијанских ловаца: „Кад видиш жабу, ни змија није далеко“. И заиста, чим сам мало боље погледао видео сам недалеко од себе једну овећу змију. Била је светле сиво-плаве боје, што је казивало да

спада међу најопасније отровнице. Лако се вијугала, уздигнуте главе и истурена језичка. Ускоро ће ми бити на домаку руке.

Змија се у Бразилији убија батином. Па Тинхо би је сигурно убио и ножем, али ја ни ножа ни батине нисам имао. Да пуцам, па да отерам леопарда који је већ морао бити у близини?...

Устао сам и змија ми се изгуби из вида. Хоће ли ући у мој заклон?

Одједном пребледох и хладан зној ме обли. Осетио сам неопisiv страх, можда највећи у читавом животу.

Нешто ми је додирнуло ногу.

Шта да учиним? Нисам се ни помакао. Сваког тренутка очекивао сам ујед, смртоносан ујед. Био сам сигуран да је то отровница.

Онда ме нешто огреба, заголила по чланку. Једва сам спустио поглед низ своје тело: била је то она мала жаба која је, ваљда бежећи од змије, покушавала да се попне уз моју ногу!...

Већ ми је била на ципели и тузала је даље. Сагао сам се и хитрим покретом подигао је и стрпао ч деп. Била је сад на сигурном месту.

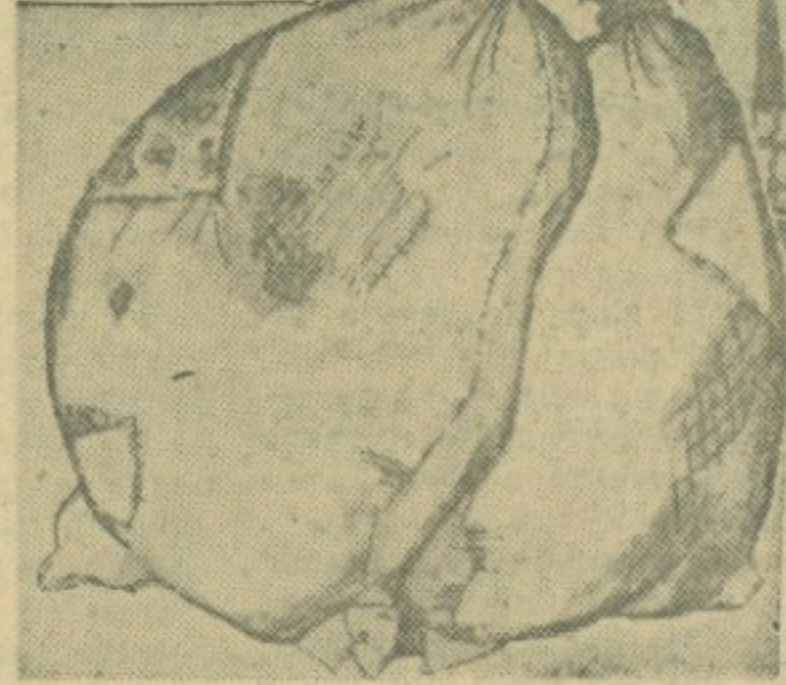
Када сам подигао поглед још сам уплахирен, спазио сам недалеко од јарета, које се било укочило од страха, дивног леопарда. Лено је седео на задњим шапама и чешкао ухо. Гризла га је бува.

Нисам одмах пуцао. Нисам ни подигао пушку. Био ми је пресео лов. У истом часу одјекну Па Тинхов пуцањ. Уз три скока леопарда нестале.

Пришао сам јарету, одвезао га и повео преко чистине до места где је требало да се нађем са својим водичем.

Жабу сам извадио из чепа и понео је у руци. Сачуваћу је, помислио сам, јер то је жаба која је спасла живот једном леопарду.

Б
Р
А
Т

СУНЦА

— румунска прича —

Једном је неком сиромашном сељаку нестало кувирнутог брашна. Вртећи се по кући размишљао је шта да ради да би до њега дошао. Пале му на памет да оде до једног богатог домаћина и да га замоли за цак брашна. Овај му обећа али под условом да му ради цео дан на њиви.

Сиромашак пристаде. Свеордно је радио од сванућа до заласка сунца. Тада узе празан цак и пође до богатша по брашно да га подигне према договору.

Али, шта се сада збило? Лукави богатша показа на Месец, који се тек појавио на небу и рече:

— Ето, видиш, Месец је брат Сунца. Према томе ти си дужан да радиш све док се он не изгуби. Тада ћеш добити обећано брашно.

Сељаку не би право, почеша се по глави и помисли: „Е, лукава човека. — морам га надмудрити“.

Мрмљајући радио је целу ноћ. Кад свану дан, сиромашак се испути право у хамбар богатша, и, кад напуни један поче да пуни и други цак. Богаташ, видећи да ће сиромашак да напуна два цака уместо једног, повика:

— Еј, брајко, ми се висио тамо договорили!
— А, него како? — упита сиромашак. — Кошкo сам радио толику и напруду узимам. Један цак је по договору, а други је брат првог!

Ставивши оба цака на леђа сиромашни сељак их однесе кући.

20 жибујаји Бима и Бума

ПАНЕЛ 1: БИМ ПРИЛИКА ЗА ЈЕДНУ МАЛУ ШАЛУ!

ПАНЕЛ 2: ПРО-КЛЕТИ ИШИ-ЈАС! ДОЗВОЛИТЕ, КАПЕТАНЕ, ДА ВАМ ПОМОГНЕМ ДО ВАШЕ СОБЕ! АХ! БАМ ЈЕ УВЕК ДОУБА-ЗАН И СПРЕ-МАН ДА ДРУГОМ ПОМОГНЕ! ДА ОН ЈЕ У ЗОР ОД ДЕТЕ-ТА!

ПАНЕЛ 3: АХ-Х-Х! ВАШ СИ ТИ ЗЛАТАН ДЕЧАК, БАМЕ! ТАКО КАПЕТАНЕ! САМО ВИ СЕДИТЕ И УЖИ-ВАЈТЕ!

ПАНЕЛ 4: ОХ, КАПЕТАНЕ, ДА СЕ НИСТЕ ОКЛИЗНУЛИ? ХА! ХА!

ПАНЕЛ 5: И ОО! АХ! ХЕ! ХЕ!

ПАНЕЛ 6: ЗМИЈА ОТРОВНИ-ЦА! ДВОЛИМ-БАК! КАКО СЕ САМО ПРАВИ ПОСЛУШАНИ!

ПАНЕЛ 7: БИМ И БУМ, КЛАДИМ СЕ! СТРА-ХОТА! БАМ!

ПАНЕЛ 8: НЕ ЛАЖЕМО! ТО ЈЕ БАМ УЧИНИО! ХМ! НЕМОЈТЕ РЕКИ! ЕВО ИХ!

ПАНЕЛ 9: УХВАТИЛИ СМО ГА НА ДЕЛУ! ЕВО ДОКАЗА!

ПАНЕЛ 10: ЈООЗ НИСМО МИ! НЕ? СИРОТИ МАЛИ, БАМЕ! БОЛИ ЛИ ТЕ ГЛАВА? АЈДЕ БАМЕ! МАЛО СЛАДО-МЕДА? ОД ТО-ГА СЕ ТЕ ПРОБИ!

ПАНЕЛ 11: КАКВИ НЕВА-ЈУАЦИ!

Х.А.ШИМУНЕК:

ТИГРИКА

Директор циркуса није био задовољан тачком свога укротитеља. Чинило му се да претставе имају све мање успеха. — Скакање тигра кроз пламени круг више не делује нимало на гледаоце! — рекао је намрштено. — Увек исто стављање главе у лављу чељуст постало је отрцани трик. Настoje да измените програм, научите зверке нечим новом — сензационалном!

Укротитељ је схватао да би на гледаоце више деловало кад би га која животиња ујела за руку, само за овакву врсту продукције није имао нимало воље. Уосталом ни дирекција се није показивала дарежљива и укротитељ је мислио да за оних неколико круна ионако даје публици доста сензација. Веома љут после разговора с директором заборавио је да за собом затвори врата од кавеза. И тако је тигар побегло из ропства.

Местанце је било брзо обавештено о изненадној слободи опасне зверке, а наредници су излепили огласе у којима се грађанство опомиње одмереним, званичним стилем да је побегло тигар који се одазива на име Голијат и да се сви познају да помогну у трагању. На сваки начин треба настојати да се ухвати жив или мртав овај прождрљиви људождер. На крају огласа била је строга опомена да ће свако прикривање налазка бити кажњено по закону.

Као и увек, и у овом случају појавили су се „очевници“ који су изјавили да су дивљу зверку видели на дрвету. Пријавила се и једна сведокиња која је тврдила да

је видела тигра како плива у реци. Неко је упозорно на отиске тигрових шапа у влажној земљи иза млина. Само ускоро се показало да су то отисци обичног месаревог пса.

У часовима опасности појављују се и људи који несавесно хоће да искористе забуну и панику.

На пример госпођа Зламалова обавестила је власти да јој се муж до ујутру није вратио па се плашила за његов живот. Управо кад се неколико снажних грађана спремао да крене у потеру да макар и рашчеречено тело избаве из канџа опасне звери, дошао је глас да је нестали господин нађен у суседном селу где је у гостионици с познаницима провео ноћ. Вратио се али без новца који је погубио на картама.

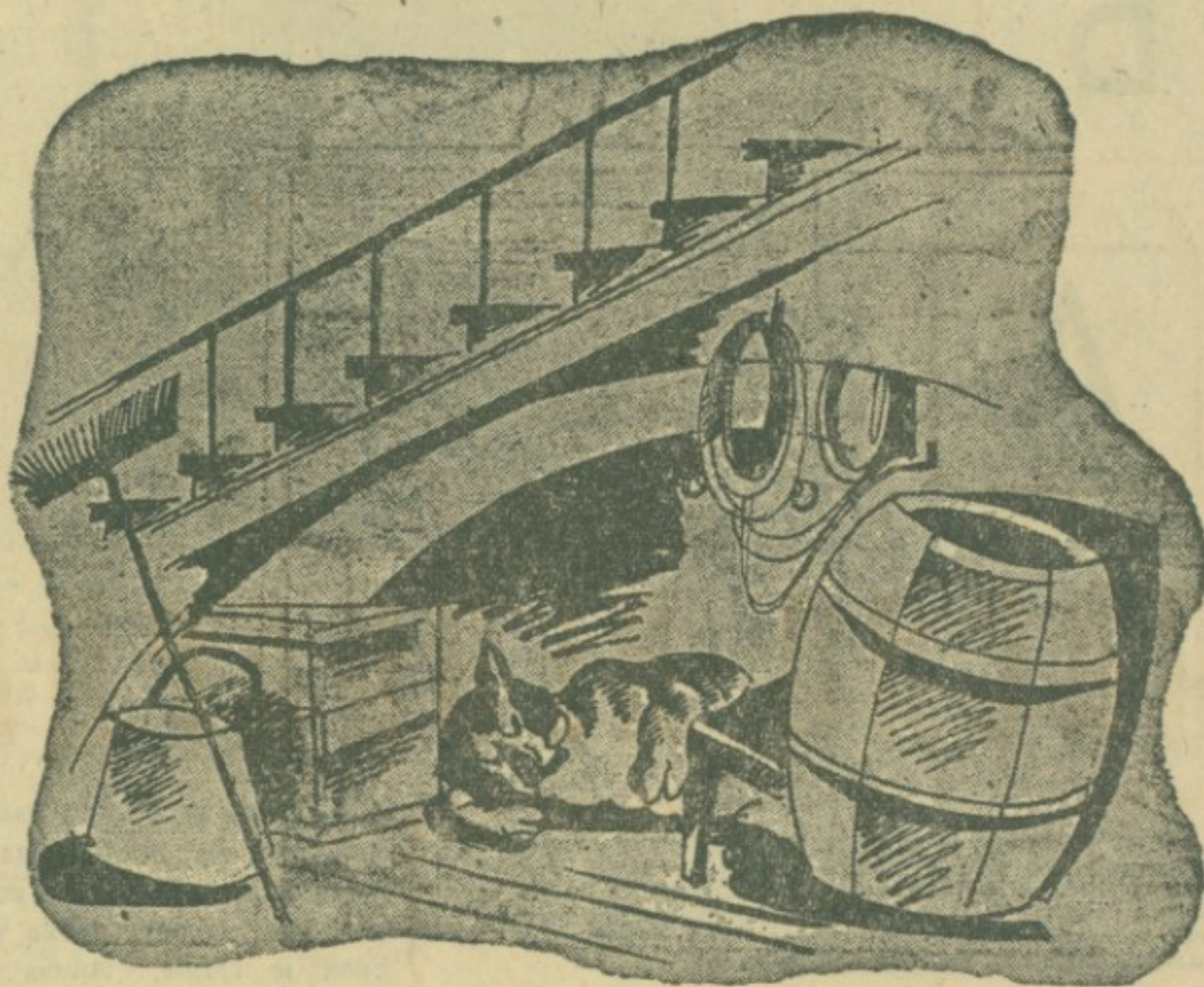
У исту групу спада и узбуна у мушкој грађанској школи. Пред подне неко је увидио да се школи приближује тигар. Настала је дивља узбуна, у којој је на неразумљив начин нестало каталог са ђачким оценама. Само се по себи разуме да тигру нису биле потребне ђачке оцене и зато је сумња пала на четири ђака. Управитељ школе је изјавио да ова нечувена ствар сведочи о потпуној подивљалости младежи. Дело ће бити ислеђено, а кривци најстроже кажњени.

Тако је ухваћен и крадљивац мотоцикла број 11345 кога је на путу зауставила жандармериска патрола. Упорно је тврдио да није имао намеру да краде, али кад се звер појавила у непосредној близини није видео другог излаза него да седне на туђ мотор и да пун гас.

Напоследку доносимо пријаву среског лугара који је обилазећи поверено му имање наишао у шуми на много пута кажњеног зверокрадицу Трубу. Ухватио га је

у часу кад је пуцао на красног срдаћа. С разлогом осумњичени кривац бранио се да је у густињу угледао тигра. Кад му је предочено да и само ношење пушке по шуми претставља кривично дело, позвао се на званичну објаву која је позивала све да се, пошто је звер у слободи, не жрећу по околини без ватреног оружја.

Пружајући савесно списак свих догађаја који су се одиграли у вези са бекством тигра из кавеза, напомињем да се опасна пустиловина свршила без озбиљних последица. Показало се да је тигар, пошто је напустио незакључани кавез, најпре пождерао све месо које је било спремно за друге звери. Затим се завукао у гомилу реквизита у једном циркуским колима где је мирно прославао целу ноћ и цео сутрашњи дан. Кад је огладнео сам се пријавио.

ТРАЖИЛИ ЈЕДНО, А ПРОНАШЛИ ДРУГО

Прича се да је прва пластична маса израђена 1868 године и то случајно; као и неки други проналасци. Наиме, тада је расписан конкурс да се пронађе нека маса која би заменила слонову кост јер се она тешко добијала, а осећала се велика потреба за њом. Тако је уместо „слонове кости“ пронађена пластична маса.

СТАРАЦ РЕКОРДЕР

Један киргизски приповедач, старац од 77 година, наредитовао је пред члановима Академије наука Киргизије равно 400 хиљада стихова из националне епике „Манас“.

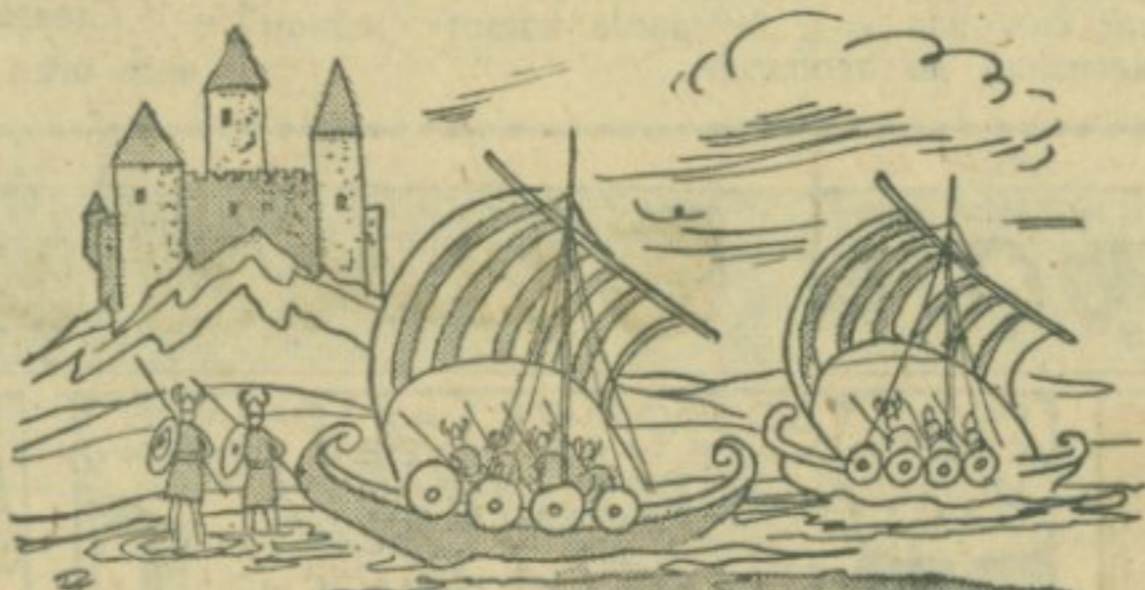
ХИЉАДАМА ГОДИНА СТАРО

Грожђе се гаји од давнина. Гајили су га још стари Египћани, пре неколико хиљада година,

и од њега справљали вино. О грожђу су писали најстарији јеврејски, грчки и римски писци.

Ништа ново под небеском капом

Све што мислимо да је ново уствари је давно измишљено и заборављено. — Ова позната изрека ко зна када је први пут изговорена, али се често понавља због своје занимљиве тврдње. Када су савезници 1944 године на нормандској обали извели инвазију у којој су употребили најсавременије чамце и бродове за искрцавање, највише су били изненађени баш сами Немци који су апсолутно веровали да је такав подухват неизводљив. О овоме је надугачко и широко писано више година, и хваљена као војничка операција којој ништа слично у историји није претходило.

Уствари читавих хиљаду година пре савезничког искрцавања викиншки пирати су у више махова упознали мирне нормандске сељацима с вештином поморских искрцавања. Само, уместо чувених савезничких бродова с равним дном „лендингкрафт“, они су употребљавали сличне чамце с равним дном познате под именом „дракара“. Заплашени поданици Карла Великог морали су од тих смелих поморских ратника откупљивати своју слободу сувином златом. Када су се Скандинавци 866 године нашли пред капијама Париза добили су огроман откуп у злату и дозволу од краља да опљачкају Бургундију, а 911 године, када су опет неочекивано пали с неба поклонио им је Карло VII Нормандију. Сличне инвазије извршили су Викинзи 868 године на британским обалама. Под својим великим војсковођом Игором искрцавали су се у Италији, на Сицилији, па чак и на обалама Цариграда. Није потребно много па доћи до закључка да су морски походи Викинга који су пловили од Норвешке до Цариграда готово у ораховим љускама дугим пет до седам метара, изгледали величанственији од највеће инвазије извршене прошлог ра-

Савезнички „лендингкрафт“ бродови са равним дном претстављају, ако се изузму радио, радар и други савремени технички уређаји, праву слику и прилику бродова за искрцавање које су Енглези за владе Луја XI градили ради искрцавања на француским обалама.

Бродови сасвим слични савезничким „лендингкрафтима“ грађени су у току историје још у више махова. Такви су били и бродови за време Луја XV када је припремано искрцавање на енглеским обалама али до њега није дошло јер је склопљен мир. Употребљени су ипак за превоз француских заробљеника и опреме из Енглеске. Сличне бродове градио је и Наполеон који се заносио нападом на Енглеску. Велики војсковођа је у свему подражавао оно што су хиљада година раније створили Викинзи.

Чак ни то да се неки чамци за искрцавање из 1944 године могу, захваљујући својој гуменој преслази, демонтирати и савити, није оригинална. Још стари Фроасар описује бродове са преслаком од коже коју је 1835 године новатор Вал из Лондона заменио гумом.

Патентирање проналазака сматра се тековинном Француске револуције. Уствари то је сасвим стари, само обновљени систем. За владе Луја XVI одо брз је пројект закона о изумима и патентима али је такав закон постојао у Немачкој већ у XVI столећу. Још од 1550 године проналазачи су у Немачкој били заштићени исправом о патенту добијеном од немачког цара.

НОВ ДИЗНИЈЕВ ЈУНАК

Поред многих „чувених личности“ које је обрадио у својим стриповима, Волт Дизни је сада створио једну нову личност: Бикет-у, према познатој причи: „Коза господина Сегена“ од Алфонса Долеа.

ПОШТЕЊЕ

Један глумач често је долазио познатом немачком књижевнику Берту Брехту и жалио му се како због свог поштења готово увек страда. Када је то Брехту најзад дојдало, он му рече:

— Човек треба да буде поштен, али му то не вреди много ако се стално жали на своје поштење.

ПРОСЕЧНО ...

Најновији статистички подаци показују да просечна дужина човечијег живота износи данас 52 године. Према истим подацима, просеч-

на висина становника на свету износи 163 сантиметра, а тежина нешто мање од 60 килограма.

ИВЕЦ

стари македонски борац

Ирвин-Давид

После смрти цара Самуила (6 октобра 1014 године) његово моћно царство одмах су почеле да погресују унутарње смутње и спољни напади Византинца, којима је Самуило задао доста јада. На македонски престо ступио је Самуилов син Гаврило Радомир, али га је у лову убио Јован Владислав. Идуће године убио је и Самуилов зета кнез Јована Владислава. То више није била она силна Самуилова царина, већ раздвојена држава, којој су дани били избројани.

пусти да пропадне. Није могао равнодушно да гледа како византиски цар Василије II немилосрдно прогони македонски народ, па је решио да се до краја бори против Византинца.

Када је Василије II крајем 1015 године после пустошења и масовног убиства у битолској равници кренуо за царем Владиславом у правцу Драча, на путу га је стигла црна вест да је војска његовог стратега Гонцијата у Пелагонији до ногу потучена. Херој овог подвига био је легендарни Ивец, који је из засада жестоко напао и разбио одреде непријатеља. Византиска војска под командом Василија II морала се одмах вратити у Цариград.

На тлу Македоније су остали Јован Владислав и раздвојене велможе. Тако је све било до трагичне 1018 године, када је нови налет цара Василија II, помогнут унутрашњим раздором међу велможама у самој Македонији, довео до

њиховог коначног пораза. Цар Владислав је убијен испред зидина Драча од непознатог злочинца. То је допринело потпуном растројству државе. Велможе су одједном почели један за другим да изјављују покорност византиском цару. Врата утврбених градова отварају се за једна за другим и Византинци су у њих улазили без капи крви. У Охрид, престоницу цара Самуила, византиски цар Василије II ушао је триумфално дочекан од царице Марије и многобројних дворјана, који су за узврат добили високе византиске титуле.

Али војвода Ивец није издао земљу. Уместо да се преда, он се повукао са својим снагама у планину Тмор. Одатле је намеравао да поново нападне Василија и тако обнови поробљено царство. Исто као Ивец и стари Самуилов војвода Никулица повукао се у свој утврбени град.

Василије II добро је знао да ова двојица, а нарочито Ивец, неће мировати. За управника Охрида поставио је Ефстатија Дафномила а сам је кренуо са војском за Девол. Предлагао је Ивцу да се преда и обећао му високи положај у Византији. Летописец Јован Скилица каже да је Василије слао писма Ивцу и тражио да се преда убеђујући га да је сваки даљи отпор бесмислен. Ивец је тежио да добије у времену, па је одуговлачно разговоре пуних 55 дана. Када је Василије II увидео да на овакав начин неће придобити Ивца, решио је да га прераром савлада. За овај циљ изабрао је лукавог охридског архонта Ефстатија Дафномила.

Био је дан Успења Богородице. Ивец је приређивао славе у двору и позвао многе госте из околине и даљих места. Под видом слава пребао је да се договоре за даљи отпор и дизање устанка у Македонији. Али ни охридски архонт Ефстатије Дафномил није мировао. Користећи словенско гостопримство, он је са још двојицом слугу иако непозван пустио у тврђаву. Ивец је мислио да је и Ефстатије незадовољник и да и он долази на договор.

„Пошто се изљубише — пише летописец Јован Скилица — Ивец је повео Ефстатија на гозбу. Нешто доцније овај је замолио Ивца да се за часак повучу и насамо поразговарају о току даљег отпора. Ивец је одмах наредио да се слуге уклоне. Ухватио је Ефстатија испод руке и повео га у обличјани воћњак, у једној дубодolini. Усамљеног Ивца Ефстатије је одмах напао, оборио на земљу и стао му коленима на прса. Он је био човек веома снажан и брз. Рукама је запушио Ивцу уста и позвао двојицу својих слугу да му помогну. Они су, према ранијем договору, већ стајали на одређеном месту и чекали. Чим су чули глас свога господара, потрчали су и савладали Ивца. Уста су му запушили његовим хаљинама да не би на његову вику светиња дотрчала и омела их у прљавом послу. Затим су га ослепили и везаног избацили у двориште.

Када су људи видели шта је Ефстатије учинио од њиховог господара, потрчали су одмах да му се освете, али он је побегао са својим слугама у двор

и закључао се у горње одаје. Народ је са исуканим сабљама претио и тражио уходе да се „на комаде исеку и спале“. Видели ову разарену масу, Ефстатије — бодрени своје људе — изиђе на прозор и почне да маше руком да се народ утисне. Затим објасни да је ово учинио по заповести цара, чија војска чека пред зидинама дворца. У случају напада освета ће бити жестока.

„Чувши овај говор и поплашавши се од цара — пише Скилица — окупљени људи стадоше се, један по један, разилазити. Растурише се један овамо, други онамо. Старији похвалише цара и обећаше му послушност. И тако Ефстатије без отпора, потпуно слободно савлада Ивца и одведе га цару, који уврвен у оданост Ефстатија, постави га одмах за стратега у Драчу и дарова му целу имовину Ивца а овога предаде стражи на чување“.

Тако је овај легендарни јунак македонског народа завршио трагично, а небо над Македонијом остало је мрачно све до новог пожара који је распламео у народу Петар Дељан, унук цара Самуила.

Последница једне вулканске ерупције

Године 1955, на полуострву Камчатки, прорadio је вулкан коме су дали име Безимени. Годину дана касније, када је вулкан престао да избацује лаву, научници су се бацили на посао. Започели су испитивања животињског света у реци Камчатки, њеним притокама и у језерима овог подручја, да би утврдили да ли је вулкански пепео имао каквог утицаја на њихове становнике.

Прво је утврђено да око вулкана сваки квадратни метар покрива пет килограма пепела. Пошто ни реке ни водене површине нису биле поштеђене, пепео је потпуно уништио извесне врсте мекушаца којих је раније било у изобиљу. Мекушци су ишчезли услед повећања киселости састојака у води. Ларве инсеката које живе у муљу десетковане су. Док их је пре ерупције било просечно 20,4 грама на квадратни метар, годину дана касније нађено их је највише 4,4 грама на истој површини. Слично се догодило са првима у језеру. Од 1,2 грама нађено је после ерупције 0,3 грама на један квадратни метар.

Ова стихија није подједнако утицала на рибе. Неке врсте су, као и ларве, десетковане, али се досос например размножава као и пре ерупције.

Није несрећан број

Швајцарац Тони Брисман био је сујеверан. Дуго је веровао да ће га снаћи нека несрећа, пошто је становао у кући с бројем 13, а родио се 13 новембра. Међутим, он је престао да стрепи тек од дана кад му је баш број 13 донео пријатно изненађење. Тринаестог октобра дао је новац за тикет спортске кladионице, имао је 13 погођених резултата и добио је преко 26.000 долара!

Занимљиви угао

УДАР ГРОМА

УНИШТИО ЈЕ ШАРЕ НА ЈЕДНОМ КРАВИ У КЕМДЕНУ У АМЕРИЦИ. ШАРЕНА ДЛАКА БИЛА ЈЕ СПРЖЕНА И НИКАД ВИШЕ НИЈЕ ИЗРАСЛА.

ПРИЈАТАН ГЛАС ОВЕ АМЕРИЧКЕ ПТИЦЕ ТОЛИКО ЈЕ СЛАВ ДА СЕ НА ДАЈИНИ ВЕОЈ ОД 9 МЕТРА УПШТЕ НЕ ЧУЈЕ

ДВА ПСА КОЈИ СУ ПРИПАДАЛИ ЕНГЛЕСКОЈ КРАВИЦИ ВИКТОРИЈИ БИЛИ СУ ПРОДАТИ, 1877, ЗА 60 МИЛИОНА ДИНАРА

ПТИЦА ЈЕ СРАЗМЕРНО СВОЈОЈ ТЕЖИНИ 72 ПУТА ЈАЧА ОД ЧОВЕКА

Рекорд једне стјуардесе

Кад је пре извесног времена стјуардеса француске ваздухопловне компаније „Ер Франс“ долетела у Истамбул, испунила је мали рекорд — равно 10.140 часова провела је летећи авионом. За то време је прешла пет милиона километара, односно могла је 125 пута да обиђе нашу планету или да шест пута оде до Месеца и врати се натраг.

Ново оружје јапанских војника

Сви јапански војници су недавно опремљени вероватно најнеобичнијим оружјем у историји ратова. Добили су нарочито лопатицу са металном мрежом за убијање мува. Време егзерцира је продужено и пре и по подне за један читав час — да би се војници, под командом официра, вежбао — у убијању инсеката.

ЛЕГЕНДЕ

О ЦВЕЋУ И ДРВЕЋУ

Вилке живе, расту и умиру као и људска бића. Оне су годложне озледама и болестима, многе од њих имају лековита или отровна својства. Због тога је схватљиво што су им у давна времена људи приписивали природну моћ и што су њихов постанак и битисање везивали с надземаљским бићима. Много дрвеће, цвеће, шибље и траве, које срећемо при нашим шетњама, играју знатну улогу у митовима и легендама разних народа.

Прича о џиновском јасену

Према дрвећу, тим највећим и најснажнијим претставницима биљног царства, стари народи осећали су право страхопоштовање. У нордској митологији игдрасил, џиновски јасен, повезивао је небо, земљу и пакао. Његове гране подупирале су небески свод, звезде су биле његови плодови. Под једним његовим кореном живела је Хел, ћерка бога Локи, која је сејала неслогу и несрећу међу људе. Хел је била господарица подземног царства и богиња мртвих. Под другим кореном живели су џино-

белих волова од којих би сваки потражио по једно дрво и нестало у њему.

И грчка и римска митологија знају за дријаде, шумске нимфе, чији су животи били везани за поједино дрвеће. Кад „љено“ дрво падне и дријада је долазио крај.

Лепа нимфа Дафне претворена у лавор

Позната је прича о лепој нимфи Дафне коју је Зевс, да би је заштитио од Јупитерове наметљивости, претворио у лаворово дрво. Из истог разлога и нимфа Лотис била је претворена у локвањ. Уопште узев, многи народи веровали су да божанска бића обитавају у дрвећу и цвећу.

Према многим легендама, читаво човечанство постало је од дрвећа, што нашем изразу „породично стабло“ даје изванредан нов смисао. У тим легендама храст заузима посебно место. У оним крајевима где су се људи молили Торју, старогерманском богу рата, нису се смели обарати храст и леска. Због тога су некад на међана имања сањени храстови јер се нико није усуђивао да такву ограду уклони.

ви а под трећим — људи. Богови су становали у круни игдрасила. На његовом врху седео је један белог орао и посматрао све што се на земљи збива, док је једна неверница, названа Рататоск, неуморно трчала уз стабло и низ стабло да би боговима испричала о препиркама и свађама испод коренова.

У западнонемачком селу Гајсмару налазило се једино од најпознатијих „светих“ дрвета које је некад било посвећено богу Јупитеру. Године 724, хришћански фанатик кога је касније црква прогласила за светог Бонифација, сопственим рукама оборно је овај сав бол многобоштва због чега су га сељаци убили, јер су сматрали да свети храст штити од несреће и њих и њиховог насеља. У многим немачким селима и данас постоје дрвета или њихови остаци, који су раније сматрани за обитавалице богова или духова предака.

У шведској покрајини Вестманланд лежи долина Клинта у којој је некад, према легенди, живела једна вила — језеркиња. Легенда каже да је с времена на време из оближњег језера израђало крдо снежно-

За разне шупљине и рупе у стаблу дрвећа везана су многа сујеверја. Индијанци у њима гледају врата кроз која улазе и излазе духови дрвећа, а стари Германи сматрали су их обитавалицима вилебака. Кад болесник, говорили су, додирне такав један отвор — оздрави.

Гилберт Хајт, некадашњи енглески природњак, прича у својој књизи „Историја Селбарна“ следеће: „У дворшћу једне сеоске куће, усред мог родног села, још и данас може да се види низ јасенова према чијим се зацељеним стаблима јасно да закључити да су некад били расцепљени по дужини. Док је дрвеће било младо и савитљиво, делови расцепљеног стабла одржавани су размакнути нарочитим дрвеним клиновима. Деца која би поломила руку или ногу, или уопште била болесна, стављана су нага у те процепе, да би их додир са сржи живог дрвета излечио.

„Сваки цвет има душу“

Међу мањим растињем посебно место у веровањима заузимају трновити жбукови. У Данској се некад веровало да су такви жбукови омађинани и

WALT DISNEY

СВЕТЛОСТ У ШУМИ

ПРЕШАВШИ РЕКУ, МЛАДИЋИ СУ ОТИГЛИ У ИНДИЈАНСКО НАСЕЉЕ И УПУТИЛИ СЕ ДОМУ ПОГЛАВИЦЕ КАЈЛОГА...

ПОЗДРАВЉЕН БУДИ МОЈ ИНДИЈАНСКИ ОЧЕ...

ЗАШТО ПРАВИ СИН НИЈЕ ДА СВОЈИМ БЛЕДОЛИКИМ НАРОДОМ?

НЕ МОГУ! ЧАК ЈЕ И МОЈ РОЂЕНИ СТРИЦ УБИЦА!

О ТАКВИМ СТВАРИМА ТРЕБА КУТАТИ!

НИСКИТУН, БРАТ УБИЈЕНОГ МАЛОГ ЖДРАЛА, ОТПУИО ЈЕ ПРЕД ЏОНИЈА...

ГДЕ ЈЕ МОЈ БРАТ, МАЛИ ЖДРАЛ?

ОН ЊЕГА ЈЕ УБИО МОЈ СТРИЦ!

БЛЕДОЛИКИ НЕ РАЗЛИКУЈУ ДОБРО ОД ЗЛА! СМРТ МАЛОГ ЖДРАЛА БИЋЕ ОСВЕЋЕНА!

КО ЋЕ ОСВЕТИТИ МОЈ БРАТА?

ЈА... ЈА... ЈА... ЈА...

КАДА ЈЕ ПРИДУПИО ПОГЛАВИЦА...

ЗАР ЋЕ НИСКИТУН НАРУШИТИ МИР И УНИШТИТИ НАШ НАРОД ДА БИ ОСВЕТИО БРАТА?

БЛЕДОЛИКИ СТРИЦ ПРАВОГ СИНА ВЕЋ ЈЕ НАРУШИО МИР! НЕ ТРАЖИМ МНОГО РАТНИКА! НЕКОЛИКО НАС БИЋЕ ДОВОЉНО ДА ОСВЕТИМО МОЈ БРАТА!

ЧЕКАЈТЕ! УПУТИЋЕМО ПОРУКУ БЕЛОМ ПОГЛАВИЦИ... ЈА ЋУ МУ ЈЕ ЛИЧНО ПРЕДАТИ!

ОВО ЈЕ ЈЕДИНА ПОРУКА КОЈУ ЋЕ БЛЕДОЛИКИ РАЗУМЕТИ!

УБРО СУ ОДЈЕКНУЛИ РАТНИ БУЊИЊИ. СЛЕЂЕНА ОРЦА ЏОНИЈА ДА ЈЕ ОН УНЕО ВАРНИЦУ КОЈА ЋЕ РАЗБУКТИ СТРАХОВИТ ПОЖАР.

Йуди су их, нарочито ноћу, надалеко обилазили.

У Бретањи се сматрало да усамљени трновити жбукови служе као место за састајање вила и да убрати с њега макар један листић значи навући на себе какву несрећу. Тису и зову такође радо „посећују“ духови због чега су људи и њих избегавали.

Зеленика, довор и бреза — сматрало се некад — штите кућу од грома. У Тирољу и данас за време непогоде бацају на ватру коприве, а у Венецији вешају изнад камина маслинову гранчицу.

Према неким легендама сваки цвет има душу. Локвањ је, по том истом веровању, безгрешан. Он расте пред вратима раја и кад дође дан страшњег суда он ће судити свом осталом цвећу и тражиће од њега да му положи рачун како су добро или зло учинили са својим мирисима. За неке становнике тихоокеанских острва мирис је душа једног цвета; покојници се хране тим мирисима због чега се њихови гробови и покривају мирисним цвећем. Рај је, по њиховом ве-

ровању, острво Балоту, које лежи на западној ивици великог мора, на коме живе само богови и душе преминулих, где расте чаробно цвеће и врху дивни плодови. Ако се један узбере, на његово место одмах никне други.

Готово у свим земљама може се наћи на легенде о цвећу које је изникло из крви погинулих. У Мексику верују да је коров татуда поникао из крви Индијанца које су за време конквистадора убили Шпанци, а да њихови цветови имају жуту боју само зато што су ти злочини извршени због злата. Индијанци из Вирџиније причају да црвена детелина расте из крви палих ратника. Становници Британских Острва у својој раној историји често су ратовали с Данцима и из тог времена сачувана је легенда по којој дивљи јоргован ниче само на оним местима где лежи сахрањен неки дански ратник.

Људска машта неуморно је стварала легенде и саге о дрвећу, цвећу и трави, тако да би оне, ако би се све скупиле, испуниле читаву гомилу књига.

МУВА - АКРОБАТ МЕЂУ ИНСЕКТИМА

Како обична домаћа мува успева да хода по таваници, окренута наопако? Одговор траже људи већ одавно,

а нарочито их то интересује откако су и сами почели да лете. Ово их тера да проучавају летеће птице и инсеката. Међутим, ма колико то било парадоксално и поред свих тих проучавања, модерни авиони немају ничег заједничког са птицама и инсектима. Ипак испитивање њиховог лета није било сасвим узалудно.

Тек откада је почело да се примењује и снимање филмском камером примећено је и оно што се голим оком није могло видети — како инсект следи и узлеће, какве покрете врши при летењу и каква је улога појединих органа при томе. Упорним испитивањима која је у последње време вршио Дон Олис из Санта Барбаре у Калифорнији, објашњене су многе досад непознате чињенице.

Олисове фотографије показују да мува приликом слетања, супротно ранијем мишљењу, прилази таваници под релативно оштрим углом. При томе она испружи први пар ногу тако да се оне налазе са обе стране главе. Кад канце и пулвиле (јастучићи које мува има на врховима ногу), додирну таваницу, она прави подокрет и налази се у положају супротно од онога кад је слетела. Ако је једном ногом додирнула таваницу пре него другом, онда ће тај окрет бити мањи.

Када узлеће мува избаци напред предњи део и истовремено почне да маше крилима. Поставља летачице од узорка: ако је мува уплашена од нечега што се налази испред ње она ће избацити предњи део толико, да дође готово у вертикалан положај, а онда ће полетети у супротном правцу. Ако опасност долази отпозади узлећеће под углом од тридесет до четрдесет степени. Полетеће напред и кад опасност долази са стране, али ће одмах по узлетању променити правац — на супротну страну.

У погледу јастучића на врховима ногу, има доста различитих мишљења: да они садрже неку лепљиву течност, која помаже мувама да стоје и ходају по таваници или каквој вертикалној површини. Међутим, то могу и инсекти који немају јастучиће на ногама. Иако претпоставка о лепљивој течности изгледа погрешна, сигурно је то да јастучићи делују као вакуум и да на тај начин помаже муви да се што боље прилије уз површину на коју је слетела.

Још једно преимућство има мува — три пара ногу. При ходу су увек три ноге у додиру са подлогом, док су друге три подијнуте. То појачава ослонац, а истовремено помаже да се увек са довољном снагом отисне у ваздух.

Необично такмичење

Енглеска радиостаница организовала је један необичан конкурс за своје слушаоце: замолила је претплатнике који имају папагаје да их пошаљу на такмичење. Предвиђено је да прву награду добије најбрљивији папагај. Ова емисија изазвала је велико интересовање британских слушаоца. У завршном такмичењу учествовало је 12 папагаја, које су радиорепортери посетили, интервјуисали их, разговор енимили на траку, и затим га емитовали.

ЗАШТО ДА ЈЕДЕМО ЦРНИ И БЕЛИ ЛУК

У последње време све се више употребљавају „природни лекови“ који су прилично дуго били непознати. Међу многим биљкама-лековима налазе се црни, бели лук и хрен. Фински професор универзитета Виртанен који је пре 30 година добио Нобелову награду за медицину, открио је да извесна својства овог поврћа имају сличности са антибиотикима. Ево шта он о томе каже.

Док сам био дете запазно сам да у очевој башти најлепше руже успевају увек у истој деји, која се граничи са лејом црног лука. Док сам открио узрок овој појави требало је да прође близу педесет година.

На Међународном конгресу за исхрану, који је априла ове године одржан у Мајансу, фински научник је изложио веома занимљива открића. Њему је пошло за руком да у поврћу, као што су црни и бели лук, хрен, купус, шаргарепа, репа и арница слачице, пронађе против

бактериско дејство. Другим речима, он је тачно установио у чему се састоји њихова „лековитост“, што се само делимично раније знало. У свом реферату професор Виртанен је на једном месту написао: „Селекција и гајење разних поврћа омогућиће нам да добијемо антибиотике са јачом снагом, но што су садашњи“.

Антибиотички мириси

Опсег овог открића прво су проценили стручњаци. „Пред нама се отвара нови свет: храна која лечи!“ — рекао је доктор Краут, председник Удружења за дијеталну исхрану у Немачкој. Нешто доцније, на конгресу добитника Нобелове награде, који је одржан у немачком граду Линдау, Виртанен је употпунио своја твђења. Пошто су били присутни новинари, њихове тезе су добиле врло широк публицитет и Немачку је обузела права грозница за природним антибиотикима. На столу сваке домаће трпезарије и у ресторанима готово није било јела које се није служило са црним и белним луком и иструганим хреном.

— На испитивању лечења путем исхране радили су и други пре мене, — каже Виртанен. — Али, догађа се да тек у лабораторији под електричним микроскопом, откријемо баш и дејство неког поврћа о коме су мудри људи знали још пре више од две хиљаде година.

Уопште узев, кроз столећа се уочава једна изразита човекова тежња. Количина уступа место каквоћи хране. После ере калорија дошла је ера витамина и минералних соли. У поврћу са малом енергетском вредношћу, откривени су неопходни елементи за равнотежу у организму, који помажу лечењу појединих оболелих органа. Зато сам пре више година променио правац својих истраживања. Прво изненађен изванредним рашћењем појединог биља, као што су биле руже у башти мога оца, касније сам схватио да сваки струк лука испушта у виду мириса, праве антибиотике који, посредно, ослобађају неке врсте растиња од њихових паразита. На пример, празилук убија барске мушице и биљне ваши које налажу на крушке и јабуке. Или, ако у један суд ставимо иситњене листове еукалиптуса, приметићемо да све муве које су се приближиле овом суду падају загужене.

— Ми данас знамо да из нижих организама, као што су

гљиве, извлачимо извесне антибиотике, — каже фински научник Али, ми смо из дана у дан у све већој могућности да сазнајемо границу оваког лечења па чак и опасности које оно може да донесе. Постоји мноштво проузроковача инфективних болести, а антибиотика има свега око десетак. Неки од њих, као што је пеницилин, делују само на извесну бактеријску флору. Други антибиотички, као што су ауреомицин, хлорометицини, тетрациклини, кад се унесу у већој мери у организам кроз уста или путем инјекција уништавају на свом путу све па чак ремете потребну равнотежу бактерија у нашем организму за варење. А она је врло значајна за човечи организам. Додајмо најзад и то, што је у осталом свима познато, да често уношење антибиотика у организам даје бактеријама све већу отпорну снагу.

Нова апотека

— Због свега овога дошао сам на мисао да испитам неограничени непознати арсенал виших биљних врста. Убрзо по Флеминговом открићу пеницилина, Руси су усаврили праву „атмосферу“ заштите коју испуштају биљке као што су црни и бели лук. Ове две биљке имају велику моћ при уништавању проузроковача инфективних болести. На ожиљке после хируршких операција, или противу чирева и запаљења, опекотина или рана услед смрзавања, они стављају облоге са екстрактима ових биљка. У таквом случају оздрављење наступа двоструко брже. У свим совјетским апотекама данас може да се купи сок од белог лука противу дизентерије или тифуса. У случају гушобоље или запаљења грла, препоручује се удисање мириса црног и белог лука, а такође и код вируса грипа против кога, као што знамо, класични антибиотички остају без дејства.

Пошто то данас нисмо успели да из овог биља извучемо антибиотичке елементе, не остаје нам друго но да их искористи-

шћавамо као храну или напитак као што се већ столетима чинило у народу. Томе циљу посветио сам биохемиска испитивања у току последњих година.

Код разних врста биља антибиотички се налазе на разним местима. Негде су концентрисани у кори, негде у семенкама, у лишћу, у месо плода или другде. Затим, њихова активност зависи од годишњег доба. Научници у Совјетском Савезу, на пример, препоручују јачи раствор црног и белог лука ујесен и зими, јер им је у то доба године снага трипут слабија.

Не треба мислити да све поврће које се износи на сто има исту антибиотичку вредност или да може у истој мери да предупреди болест. У сарадњи са финским пољопривредним и сточарским задругама покушавам да повећам количину кори

сних састојака наше хране било путем одабирања врста, било путем бољег састава хране оних животиња чије производе или месо трошимо.

Према резултатима мојих испитивања које сам до сада сабрао пресни црни лук, а нарочито бели, претстављају најуспешније и најтрајније средство у борби против бактерија. Док антибиотичко дејство црног лука траје неколико сати, белог траје неколико дана, и то нарочито у случају дизентерије, тифуса, стафилокока, стрептокока и код обичних инфекција. Данас ми је потпуно јасно зашто су, према Херодотовом писању, творци Хеопсове пирамиде плаћали златом чи таве товари белог и црног лука за раднике. Ова два биљна производа показала су се као најбољи заштитници људства противу тифуса и колере...

НЕМА КРУПНИХ СИНТЕТИЧНИХ ДИЈАМАНТА

Крајем прошлог века неки енглески и француски научници успели су први пут да створе синтетични дијамант, али готово микроскопске величине. Без обзира на то, опит је био од великог научног значаја.

Француз Анри Моасан, који је у томе успео још 1893 године, радио је овако: веома чист угљеник помешао је са опљивцима чистог гвожђа, загревао ту смешу у електричној пећи до 3.500°C и онда је нагло охладно у води.

Ливено гвожђе има једну особину — да повећава запремину кад из течног стања прелази у чврсто као и вода кад се претвара у лед. Наглим хлађењем ове усајане смеше, течни угљеник, притисањем гвожђем које повећава запремину прелазећи у чврсто стање, изложен је огромном притиску. Тада се угљеник кристализује

и постаје дијамант. Иако су ови дијаманти веома мали Моасан је својим опитом потврдио теорију да су природни дијаманти настали под земљином кором хлађењем течног угљеника под огромним притиском.

Моасаново искуство користити су касније многи, међајући само понеку појединост, али су резултати углавном били исти. Опробано је да се течни угљеник изложи механичком притиску од 15.000 атмосфера али ништа није постигнуто више него у Моасаново време.

Последњих година у САД се производе вештачки дијаманти за индустријске сврхе, али опет веома мали. Изгледа да још дуго човек неће моћи да постигне тако добар „ковач“ дијаманата као природа, иако зна рецепт!

ПЕРИСКОП ЗА АУТОМОБИЛИСТЕ

Једна велика британска фирма помоћних уређаја за аутомобилисте произвела је нарочити перископ. Намена његова је да спречи многе катастрофе и ублажи невоље британских аутомобилиста у Европи и европских у Енглеској које настају због једног основног саобраћајног прописа — да се у Енглеској вози с леве, а у Европи с десне стране коловоза. Хоризонтални перископ омогућује Енглезу који вози с десне стране да види друм, пешаке и друга возила, као да се налази с леве стране, и обрнуто. Тако ће најзад нестати море кола је притискивала британске возаче у Европи и европске у Енглеској, јер ће возачи страном којом мора, сваки од њих ипак имати илутузију да је „као код своје куће“. Наравно, по повратку у своју земљу не треба заборавити на демонтажање перископа.

ЈЕДРЕЊАЦИ — КАТАМАРАНИ

Ствари иако служе у исте сврхе у разним деловима света, различито су и начињене. Увек, углавном прилагођене тамошњим приликама. Тако су на Цејлону саграђени, за нас веома необични, једрењаци за лов: уски и високи. Издубље-

ни су из целих стабала и учвршћени изнутра попречним гредицама. Овакви једрењаци су се показали одлични, јер у њима ловци могу да се отисну далеко на пучину океана. Њихова чврстина одолева чак и разним морским непогодама. На Цејлону их називају катамарани.

МОТОРНА КОЛИЦА ЗА ПЛАНИНУ

Радници Конг Кањона у Националном парку у Калифорнији добили су моторна колица. Она ће им олакшати пре-

ношење уским планинским стазама читавих тавара цемента и другог материјала који им служи за оправку мостова, путева и других објеката. Колица имају мотор од 2,5 коњске снаге и могу се натоварити са 120 килограма.

НАПРЕДАК ЕЛЕКТРОНСКЕ МИКРОСКОПИЈЕ

Данас су већ постигнути огромни успеси у области електронске микроскопије, јер апарати увећавају и по сто хиљада пута. Једно им још смета — врло су сложени и гломазни. Међутим и та њихова неспретност је отклоњена. Недавно су научници чехословачке лабораторије за електронску оптику успели да конструишу много погоднији микроскоп, који се може поставити и на сто, а увећава исто.

ЗУБАР-СКУЛПТОР

После свог дневног посла у ординацији зубни лекар др Шварц из Њујорк Ситија одмара се правећи скулптуре од слонове кости. Овај прилично мек материјал доктор Шварц обрађује зубарским инструментима. Понекад он прави фигуре од читавог слоновог

зуба, али га претходно исече на комаде. Пре но што почне са бушењем, доктор Шварц нацрта скицу на површини зуба. Понекад употребљава и зубе кита јер су и они, такође, погодан материјал за обраду.

Летећи херој

Не постоји тежи задатак у ваздухопловству него извршити спуштање на високе Швајцарске Алпе.

Па ипак овакве подухвате, увек ризичне, предузимао је четрдесетогодишњи Швајцарац Херман Гајгер, инструктор летења из Сиона, готово свакодневно.

Гајгер, кога зову „Летећи св. Бернард“, наравно није обичан авијатичар. Његов је задатак да спасава животе залуталих планинара, а у томе је првак јер ниједан човек није га претекао.

Спасао је сто педесет планинара

Вешто избегавајући планинске ветрове, јаке ваздушне струје и уске пролазе који прете да сваког часа разбију његов авион о стене, овај херој Швајцарских Алпа спасао је у току последњих двадесет година више од 150 планинара и скијаша, повређених или ухваћених у замку. Многи Американци, Италијани, Немци, Швајцарци и Аустријанци дугују свој живот њему.

Иако један од највештијих ваздухопловаца он је остао скроман човек који одбија сваку специјалну похвалу или награду за храброст.

Више од 15 000 пута слетео је на разне терене

слу се посветио оног дана када је видео како пропадају четирори планинара којима се није

могло помоћи, мада је одмах обавестио најближу станицу за спасавање. Када је екипа

стигла на место, четири човека су већ била мртва. Отада је Гајгера прогнали мисао да их је могао спасти само да је успео да се спусти у њихову непосредну близину.

Стварање специјалних скија

Прво је начинио специјалне скије за спуштање на снежни терен. Њих је спуштао пре слетања, хидрауличном наплавом коју је уградио у свој авион. Прве покушаје је направио маја 1952 године када се четири пута успешно спустио на висину од 2.800 метара.

Отада он је слетао на снег и лед Алпа више од 15.000 пута, и то на сасвим мале као и на оне највише површине као што је глечер Монт Роз од 4.500 метара. Ово би био и незванични светски рекорд.

Гајгеров главни задатак је да снабдева намирницама изоловане планинске кућице и снегом затрпана села у Алпима.

Много пута за време оваквих акција он је успевао да спасе и угрожене. Осам жртава лавине извукао је живе 1954 године, а једном је спасао водича и два планинара који су висили на његовом конопцу кад је овај већ био на измаку снаге.

Сваког пута, чим га обавесте, Гајгер узлеће на свом специјалном авиону и жртве се већ после два сата налазе у добно смештене у болници у Сиону.

Волтеров дух био је пример оштрости, логичности и једноставности. Његове идеје и изреке су се виле као крсташ барјак над усталасаном предреволюционарном Европом у којој је врло као у кошници. Али оне су и данас, у већини случајева, савремене. Стога није чудо што је о њему сачувано преко 200 анегдота, све живљих једна од друге, и још више мисли и афоризама пуних сочног хумора и полетне хуманости.

ВОЛТЕР

У АНЕГДОТАМА

После премијере „Олимпије“ 1763 године један пријатељ му је искрено рекао да није задовољан новим делом.

Волтер: Написао сам га за шест дана!

Пријатељ: Није требало да се одмарате седмог!

Примио је мудру поруку и повукао своје дело са репертоара.

Волтер је умро 1778 године у 84 години живота. Неколико часова пре него што ће издохнути написао је ове ведрне стихове:

Збогом! Одлазим у крај из кога се мој покојни отац никад није вратио.

Збогом! Остављам вас заувек, пријатељи моји, који ме нећете жалити!

Смејанете се, непријатељи моји!

Такав је сваки Реквијем.

Једног дана Фонтезел му је упутио заједљиву похвалу:

— Драги Волтер, смем ли вам говорити потпуно искрено?

Неком другом приликом гости лепе маркизе од Шатлеа живо су расправљали о порасту криминала и неугодним изменањима која су им приредили лопови.

Маркиза од Шатлеа: А ви, господине Волтер, да ли бисте нам могли испричати неку духовиту анегдоту о лоповима?

Волтер: Ко не би знао приче о лоповима! Али моја је особито голицава, па не знам да ли бих смео...

Маркиза од Шатлеа: Само слободно...

Волтер: Био један земљопоседник... земљопоседник... Тако ми вере, заборавио сам како даље иде!

Волтер: Ја вас молим да то учините.

Фонтезел: Нисте створени за драмску уметност. Ваш је стил неизмерно блистав, ви имате сувише духа.

Волтер: Трудити се да се исправим. Прочитаћу изнова сва ваша дела.

После смрти овог првог филозофа просвећености руска царица Катарина II је откупила његову библиотеку. Међу његовим књигама нађена је једна свеска на којој је стајао наслов: „Глуперде господина Волтера“. Ево их неколико:

„Свет је препун духова који не знају како треба мислити“.

„Чинити некажњиво велике грешке привилегија је само генија“.

„Када би људи савесније тумачили речи којима се служе било би мање ратова. Не мало држава пропало је због обичних неспоразума“.

„Нема веће разлике од оне између човека који почиње живот са наслеђеним богатством и човека који га сам мора стварати. Они који имају и који немају два су посебна рода људске врсте“.

Волтер је уживао да се потсмева извештачности и театралности људи свог доба. Чувена трагичарка Клерон пала је једном приликом пред њим на колена и свечаним гласом узвикнула: „Ах, ево мог бога, мог божанског заштитника, мог јединог божанства!“

Полетевши према њој, он се стропостао на колена пред запрепашћеном пракињом и рекао мирним гласом: „Пошто смо, ево, обоје на поду, могу

ли вас упитати за здравље, госпођо?“

Ауторитет и углед које је свуда уживао дозвољавали су Волтеру да понекад буде преко мере безобзиран. О једном безначајном писцу који је био врло популаран међу дворским људима и високим државним службеницима рекао је:

— Што се мене тиче много бих више волео бити лакеј славних духова него славни дух лакеја.

Али Волтер је исто тако умео да буде и пример смерности. Када је једном приликом Боажелен хвалио његов тежан стил Волтер је узвикнуо:

— Ах! Нису ли горски потоци тако бистри само зато што су плитки!

После премијере „Фаниме“ која је доживела потпун неуспех, опат Пелегрин се жалио Волтеру:

— Пронашао сам у вашој трагедији низ стихова узетих из мојих комада. Чудим се да тако богат човек као што сте ви, има потребе да позајмљује од других!

Волтер: Авај! Ако сам вас заиста покрао, јасно ми је онда зашто сам доживео слом!

теру своју трагедију молећи га да је прочита и оцени.

Волтер: Морам вам признати да сам збуњен...

Аутор: Изабрао сам тешку тему, зар не?

Волтер: Али још је много теже услишити молбу коју сте ми упутили.

Као и сви плодни писци и Волтер је често био оптуживан због подражавања других, и плагјата. Сутрадан по премијери његове „Алзире“ завидљивци су почели проносити гласове да је Волтер украо комад од неког младог, непознатог писца. Том приликом пријатељ старог мислиоца маркиз де Вијет изјавио је једном противнику који је најжешће нападао Волтера:

— Радовао бих се да „Алзира“ није Волтерово дело. То би значило да имамо још једног великог писца!

После великог успеха на премијери „Едипа“ пришао му је у фоајеу неки непознати племић и потапао га са својегљивом благонаклоношћу:

— Моја честитања, Волтер!

— Волтер: Захваљујем вам али... не бисте ли ми могли рећи „господине Волтер“?

Племић: Изгледа да заборављате разлику у рођењу која нас раздваја?

Волтер: Тако што није могућно заборавити. Та разлика чини да ја гордо носим своје лако име, а вас је притисла тежина вашег.

Нема писца који је чешће дотеривао и исправљао своја дела од Волтера. У једном писму упућеном 1770 године Фридриху II, краљу Пруске, написао је: „Свако ко жели да буде добар писац мора да исправља целог живота своја дела“.

После прве претставе „Ореста“ незадовољни Волтер је тражио да му врате рукопис и извршио је многобројне исправке. Тим поводом Фонтезел је приметио:

— Господин Волтер је чудан човек. Он пише своје комаде за време док их други гледају.

Месалинина светиљка

Ова мала уљана светиљка је један од последњих предмета нађених приликом археолошких ископавања у базилици св. Петра у Риму. Без икључа, делимично напрасла, откривена је у једном пробуљу међу разним предметима од стакла и летеће иловаче. Таква маква је изгледала као и хиљаде других светиљки ископаних у старим гробовима, али...

Гроб у коме је лежала налази се свега пола метра од места где је некад било светилиште. На својој спољној површини,

светиљка носи ознаку М, а ивице ње, ТРЕПГ. Ова друга ознака представља заштитни знак грнчара Луцијуса Мунацијуса Трептуса, који је радио грнчарске предмете баш за Месалину, пређу Неронову жену, којом се овај оженио после Октавије и Пупеје. Сличне лампе са његовим потписом ископане су и у гробовима Месалинине породице, тако да нема никакве сумње да се овом заиста служила римска императорка пре равно двадесет столећа.

ПОПАЈ

ПЕРА МИ ЈЕ ТВОЈО ОБЕЉАЊЕ ДА ЂЕ ДОЋИ НА ВРЕМЕ!

ПОПАЈ УПОРНО ЗАХТЕВА ОД МЕНЕ ДА ИДЕМ НА ПРЕГЛЕД БАР ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ! ПОСЛЕДЊИ ПУТ РЕЗУЛТАТИ НИСУ БИЛИ ЗАДОВОЉАВАЈУЋИ!

ЗАИМЕ СВЕТА! ПОЈМА НИ САМ ИМАО ДА САМ СЕ ЗА ПОСЛЕДЊИХ 12 МЕСЕЦИ ТОЛИКО УГОЈИО!!

ТРИ ГУЦЕ ДУВАНУ БАЛОНА?? АХА... И ПОТ-ЖУРИ, ЦУРО! ИМАМ САС-ТАНАК СА СВО-ЈИМ ЛЕ-КАРОМ! 30 ОКТО

ГОД'Н ПЕРО, ЗАКАСНИ-ЛИ СТЕ 20 МИНУ-ТА!! ВИША СИЛА, УВЕРАВАМ ВАС... САО-БРАЋАДНА ГУЖВА!!

ОКЕТЕ ЛИ МИ ДОЗВО-ЛИТИ ДА СЕ ОБУЧЕМ У ВАШОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ?? ДОКТОР МЕКА!!

ЛАБОРАТОРИЈА УЛАЗ ЗАБРАЊЕН

ПЕРА СЕ СКИДА ДОКТО-РЕ!! ДОБРО! ПРВО КЕМО ГА ИЗМЕРИТИ! ИЗДАЛЕКА ВЕЋ ВИДИМ ДА СЕ УГОЈИО!!

ЗНАТЕ ОН УЖИВА У ЈЕЛУ!! ПРОПИСАКУ ЈА ЊЕ-МУ ДИЈЕТУ! НЕ МО-ЖЕ СЕ НЕКАЖЊЕ-НО ПРЕПУШТАТИ СЛАБОСТИМА!

ЛАБОРАТОРИЈА УЛАЗ ЗАБРАЊЕН

СРЕЊОМ-ГАС ЈЕ ЛАКШИ ОД ВАЗДУ-ХА! ГАСОМ НАПУЊЕН БАЛОН ВУЧЕ НА-ВИШЕ!!

ПРОВЕРИЛА САМ ВАГУ ДОКТОРЕ! НЕ МОЖЕ ОПЕТ РЕКИ ДА НИЈЕ ТАЧНО!! ЗАБРАНИКУ МУ СВАКУ ХРАНУ СЕМ ДВА СУВА БИСКВИТА НА ДАН!

ИЗЛАЗИ, ПЕРО! ШТА РАДИШ ТОЛИКО ДУГО!!

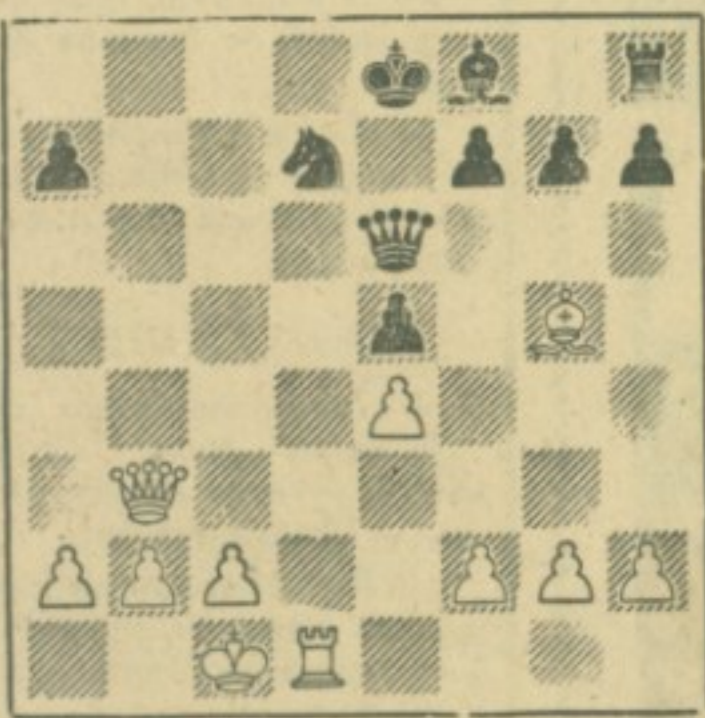
УВЕРЕН САМ ДА НЕЋЕТЕ ОСПО-РАВТИ ОНО ШТО ВАША ТАЦИНА ВАГА БУДЕ ПОКАЗАЛА!! ХА! ХА! ХА!

Учимо шах књи

У досадашњим лекцијама доста смо научили о дами, њеној великој моћи и начину како један играч може лако да је добије, односно изгуби. Сад ћете видети дејство топова, а узгред и значај рокада.

Ви знате да је Паул Морфи био други познати првак света у шаху. Године 1858, тачно пре 100 година, он је у париским позоришту, за време претставе „Севиљског берберина“, одиграо у ложи с једним грофом и једним војводом, који су се међусобно консултовали једну од својих најславнијих партија. Одиграјте је од почетка, јер је имала свега 17 потеза. Један од вас, као и досад, биће Морфи, који је имао беле фигуре, а други нека замењује Морфијеве противнике, грофа и војводу.

1. е2—е4. е7—е5. 2. Сг1—ф3. д7—д6. 3. д2—д4. Лц8—г4. 4. д4:е5. Лг4:ф3. 5. Дд1:ф3. д6:д5. 6. Лф1—ц4. Сг8—ф6. 7. Дф3—б3. Дд8—е7. 8. Сб1—ц3. ц7—ц6. 9. Лц1—г5. б7—б6. 10. Сц3:б5. ц6:б5 (Морфи жртвује скакача за два пешака). 11. Лц4:б5+. Сб8—д7. 12. О—О—О (Правећи велику рокаду. Морфи одмах убације топа у борбу). Та8—д8. 13. Тд1:д7! Тд8:д7. 14. Тх1—д1. Де7—е6. 15. Лб5:д7+. Сф6:д7. Погледајте сада овај положај:

На потезу је Морфи: 16. Дб3—г8+! Сд7:б8 (Први је морао да однесе даму). 17. Тд1—д8 мат. Сјајан мат тоном!

За ову чувену Морфијеву партију каже се да је била у стилу чувене Росинијеве опере.

Права мајка

— народна ђрича из Камбоџе —

У давно доба две жене спориле су се око једног детета. Свака је тврдила да је дете њено. Најзад су дошле и на суд. Судија их је обе саслушао, али ни после саслушања није могао да утврди чије је дете. После дужег размислања нареди им да обе дођу идући пут, али са дететом.

Када су дошле, он им рече: „Она која од вас две успе да ницупа дете из руку друге, дете је њено. И тако је и било. Обе жене су узеле малишана једна за једну, а друга за другу руку, па почеле да вуку.

Дечака је то болело и он поче гласно да виче. Када је права мајка чула плач свог детета, она осети бол и одмах пусти детету руку. Тако је дечак остао у рукама њене супарнице.

Тада судија донесе пресуду: Она која је пустила руку детета — права је мајка, јер она није имала срца да после вике и даље вуче дечака.

ПЛАМЕН

Пламен је видљива светлосна појава која прати хемиске реакције када се ослобађа велика количина топлоте. Али при сагоревању — тој веома живој оксидацији — јавиће се пламен само кад гори нека гасовита материја, или само њени гасовити делови. Сам пламен састоји се од ужарених делића материје која сагорева.

Приликом живе оксидације гвожђа, у кисеонику, долази до сагоревања, ствара се оксид гвожђа, али се пламен не јавља јер су и гвожђе и његов оксид чврста тела. Гасовити водоник гори и на ваздуху и у кисеонику уз пламен.

Температура пламена зависи од врсте гаса који сагорева, његове првобитне топлоте, притиска, као и облика апарата у коме сагорева. Али и на свим местима пламена не влада иста температура.

На пламену гасног заваривача највиша је температура непосредно изнад заобљене плаве крунице. Она обично износи 1.800°C. Ако се ваздух у коме се врши сагоревање замени кисеоником, заваривач ће дати температуру од 2.200 степени, сагоревање водоника и кисеоника даје 2400°, а водоника и флуора чак 4000 Целзијусових степени. Сем тих пламенова који се користе само у техничке сврхе, могу се наравно постићи и много топлији.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

КВАЛИТЕТ ХЛЕБА ЗАВИСИ ОД ЛИПОИДА

Недостатак липоида у брашну, једне хемиске супстанце сличне мастима, може бити узрок слабијем квалитету хлеба. Мада је његов процент у брашну врло мали, свега 1,5%, ипак је потребан, јер без њега је хлеб тврди и мањи.

Липоиди не могу бити замењени додавањем масноће, јер су они чврсто хемиски везани за беланчевине брашна а баш то јаче утиче на квалитет хлеба.

ТРОВАЊЕ ПАТАКА ХРАНОМ

Ботулизам, тровање конзервираном храном, позната је болест и код људи. У филму „Кад би сви момци света“, видели смо трагичну судбину целе посаде једног брода, кад су сви сем једног оболели од ботулизма. Ове године ботулизам је уништио 10.000 дивљих патака дуж обала америчких језера. Кривци су инсекти, њихове ларве и рачићи. Бактерија ботулизма је лучила токсин у њиховом телу. А патке, којима су они главна храна тровале су се једући их. Патке су спасене давањем серума.

ИНСЕКТИ НЕ ПОДНОСЕ МЛАЗНИ АВИОН

Испитивања су показала да су млазни авиони врло добри инсектициди. Кад се авион спусти на аеродром врши се испитивање спољашности и унутрашности авиона — да би се спречило доношење штетних инсеката. Прочувавајући дејство великих брзина и ниске температуре на инсекте, амерички ентомолози су дошли до занимљивих резултата — они тешко преживе ниске температуре на којима је у авиону топло. Исти је случај и са јајима која је иначе врло тешко уништити. Захваљујући томе карантин на аеродрому не мора да буде дуг.

ГРЕЈАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНИМ ТЕПИХОМ

Станови у крајевима са благим климом моћи ће да се греју помоћу електричних тепиха. Трошкови оваквог загревања биће минимални — један амерички цент за један сат. Потребно је само 80% пода покрити оваквим тепихом. Челичне жице које се загревају изоловане су веома јаком пластичном масом. Захваљујући њеној отпорности опасност од пожара и не постоји. Испитивања се врше у Халифаксу у Енглеској.

АЛБАТРОС ШАМПИОН ИЗДРЖЉИВОСТИ

Известан број великих белих морских птица — албатроса које, како кажу морнари, наговештавају буру, био је авионом пребачен са Коралских Острва у Тихом Океану у разне области Пацифика. Све птице су прво обележене а затим пуштене на слободу. Жудња за родним крајем вукала је и албатросе као и људе. Један од њих успео је да направи подвиг. Вратио се у своје гнездо на Мидвеју, одакле је пренет, прешавши пут од преко 6.500 километара.

30 ДАНА ПОД ВОДОМ

Америчке атомске подморнице „Скејт“ и „Си вулф“ проведле су читав месец мај под водом без икаквог контакта са атмосфером. Пре овога, најдуже се задржала под водом, 16

дана у септембру прошле године, подморница „Си вулф“. Обе подморнице су за време овог роњења трошиле искључиво своје резерве кисеоника и прешле по 12.800 километара под водом.

НАЈСТАРИЈИ ХЕРБАРИЈУМ

Јединствен у свету хербаријум, још из 1450 године пре наше ере, налази се сада у Пољопривредном музеју у Каиру. У граду Луксору, на Нилу, подигнутом на рушевинама старе Тебе, непознати уметници нацртали су 275 биљака на храму једног од египатских фараона Тутмоса II, који је посвећен богу Амону.

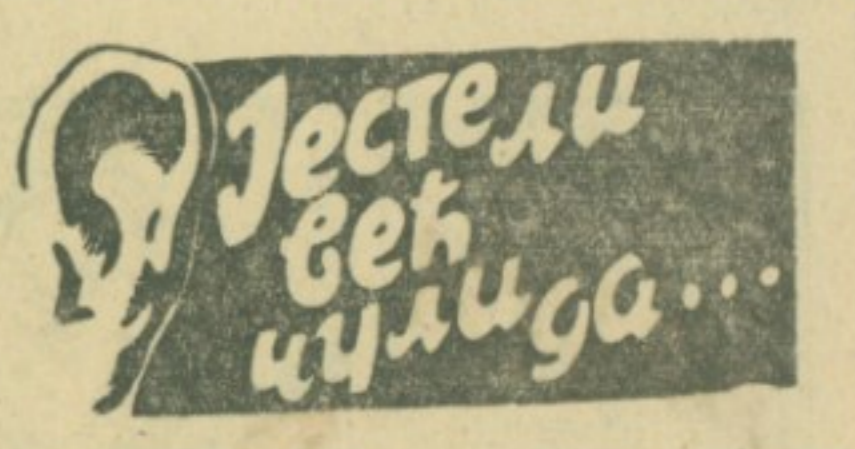
Ове слике на граниту копирао је професор Драр и добио тачну ботаничку документацију из те области. Детаљи на гравури су тако јасни, као да су данас начињени у научне сврхе.

НЕСРЕЋЕ НА ДРУМОВИМА УСЛЕД СУПАРНИШТВА

Агресивност и жеља да се престигну друга кола, а никако жеља да се брзо вози, главни су узроци саобраћајних несрећа, — тврде научници из Вашингтона. Најчешће страдају баш они којима се не жури али им је задовољство да престигну друга кола.

ПРИЈАТНИЈА БОР-МАШИНА

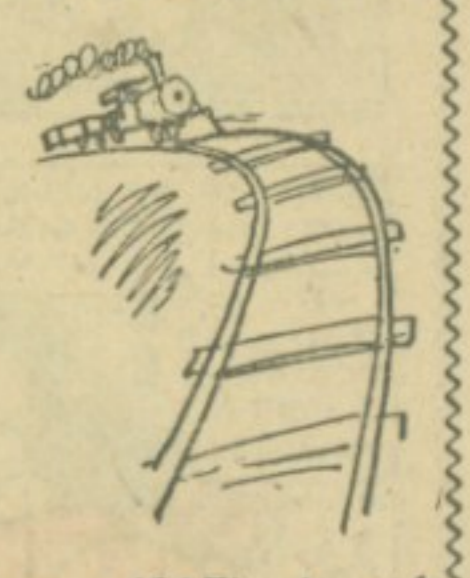
Лекар једне рејонске поликлинике у Будимпешти, Бела Штајнер, изумео је нову бор-машину која не причињава бол при бушењу зуба. Чинећи већи број оброта, ова бор-машина ради бешумно и брзо. Већ се употребљава на неким стоматолошким клиникама.

...у шумама Венеције расте такозвано крајево дрво које садржи бео млечни сок пријатног мириса, укусан и хранљив. Кад се стабло засече из њега истекне знатна количина овог сока који се употребљава уместо млека.

... због тога што при промени температуре графит у оловкама мења своју тврдоћу, зими треба употребљавати мек-

... прва железничка пруга изграђена је у Европи 1825 године, и то у Енглеској. Аме-

рика (САД) је већ 1830 године добила прву пругу, ток је Азија (Индија) добила прву пругу 1853, Аустралија 1864, а Африка (Египат) 1856.

... висина људи на земљи варира између 121 и 199 сантиметра.

... Вице Буно (1559—1612), дубровачки поданик родом са острва Лопуда, који је

ше, а лети тврђе оловке.

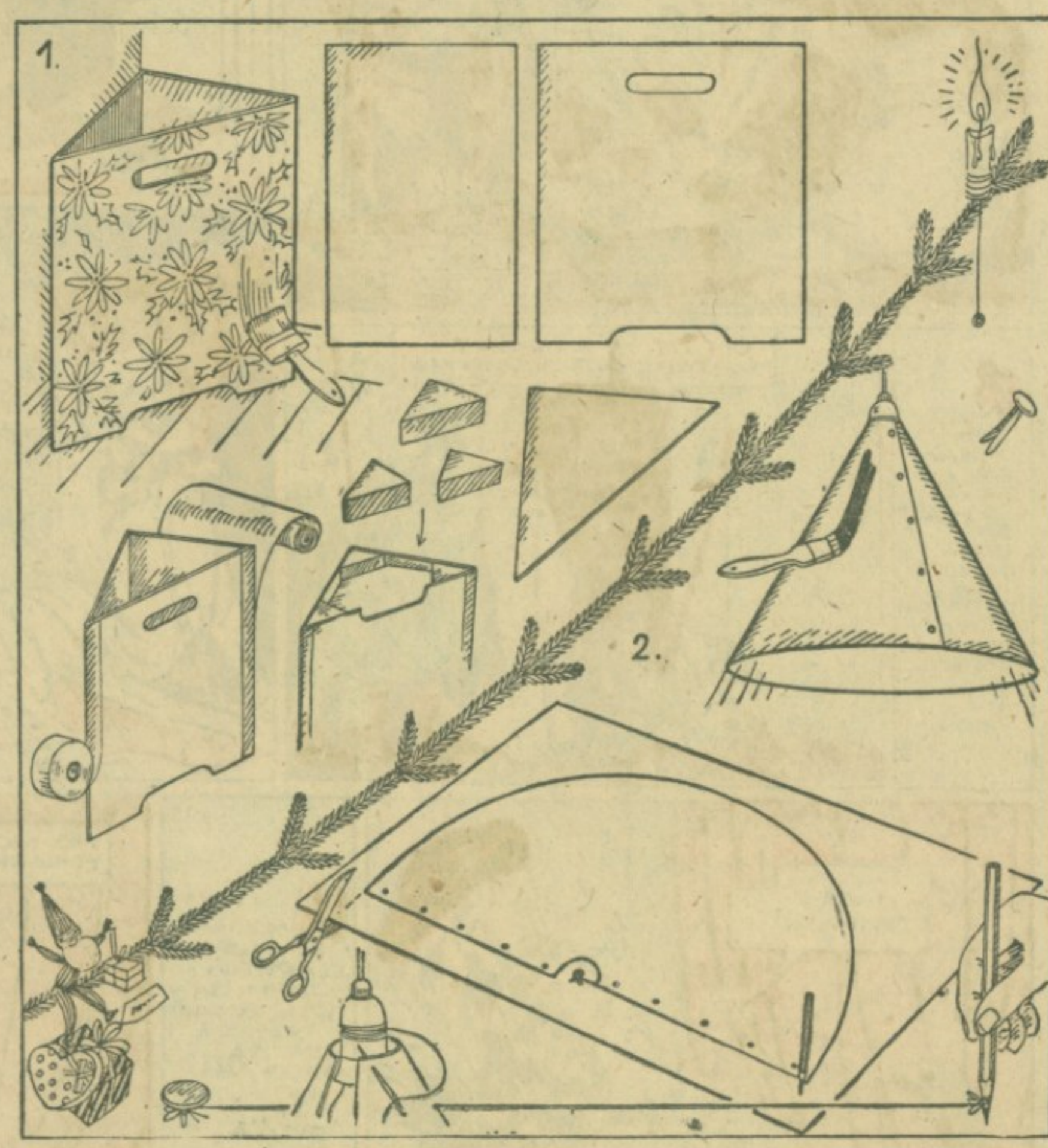
... најдужа острвска река на свету је Капеас на Борнеу; дугачка је 1.150 километара.

... на основу статистике утврђено је да се запаљење слепог црева најчешће јавља између пете и двадесете године.

... највеће планине на свету налазе се у пет азиских земаља: Непалу, Кини, Индији, Пакистану и азиском делу Совјетског Савеза.

био у служби шпанских краљева, био је једно време вицекраљ Мексика.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ КОРПА И АБАЖУР ОД ХАРТИЈЕ

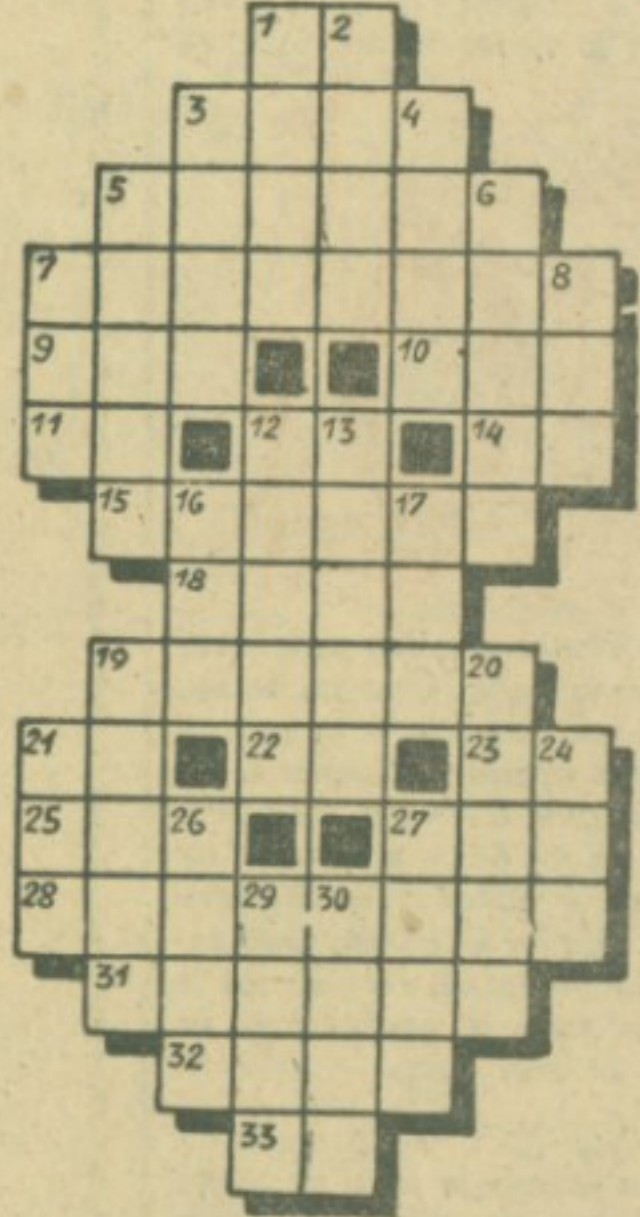
Као што се види на слици, кошара се прави од тврдог картона. Величину ћете одредити сами. Прво исеците три странице и дно будуће корпе. Ивице уздужних страна приљубите и слепите врло јаком лепљивом траком. На исти начин залепите дно, а при дну ставите три троугласта комада од дрвета и добро их затуклите. Кад је све готово, сложите странице облењене шареном хартијом и премажите их пластичним лаком.

Абажур се прави од финог, меканог картона. Полукруг ћете најбоље начинити помоћу оловке, комада јачег концa и ексерчиња за цртање. Пошто начините већи полукруг, из-

Водоравно: 1) иницијали аутора романа „Горски цар“; 2) ствано мушко име; 3) наша планина; 4) финска народна епopeја; 5) похвална песма; 6) један халогени елемент; 7) неопходан зачин; 8) место у Србији; 9) лична заменица; 10) град у Италији; 11) посуда за цвеће; 12) део ноге; 13) спеза; 14) хемиски знак за алуминијум; 15) музичка нота; 16) телефонски позив; 17) музички термин; 18) острига; 19) стари назив за Грчку; 20) повреда; 21) предлог.

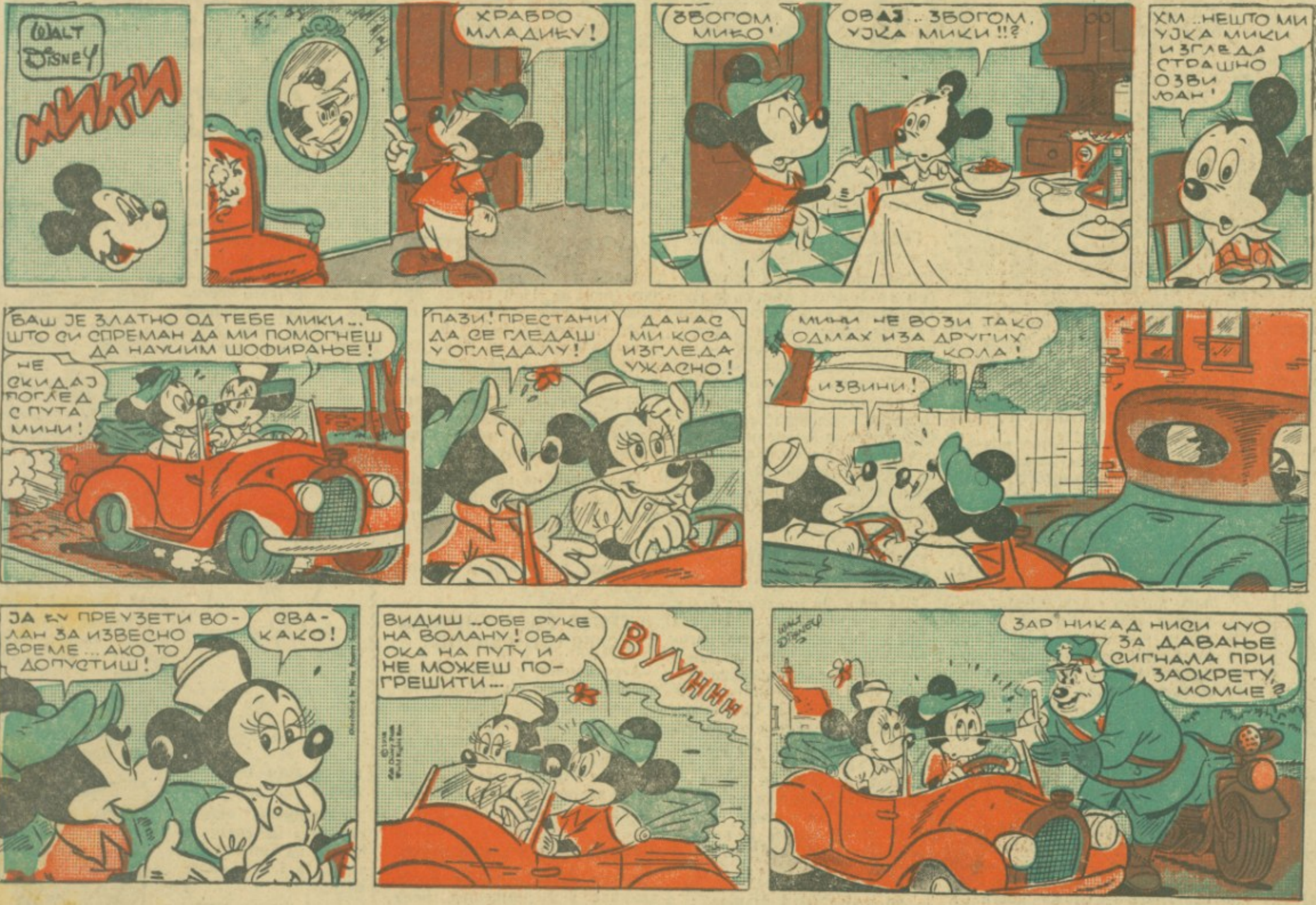
Усправно: 1) слик (множ.); 2) површина са које се сва вода улива у једну реку или море; 3) ништина; 4) блесак; 5) један хемиски елемент; 6) биљка сувих предела; 7) птица певачица; 8) речко острво; 9) карсно удубљење; 10) град у Швајцарској; 11) показана заменица; 12) преврмен; 13) један хемиски елемент; 14) врста инсекта; 15) индустријска биљка; 16) мушко име; 17) личност из народне поезије; 18) назив за светску шаховску федерацију; 19) полет; 20) роман Е. Золе.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Б(ора) С(танковић); 2) Кула; 3) Содом; 4) Рамајана; 5) ето; 6) Лим; 7) пи; 8) ет; 9) то; 10) ретина; 11) лира; 12) ликери; 13) са; 14) ај; 15) ин; 16) ден; 17) сто; 18) Прометеј; 19) трезор; 20) Арион; 21) Александар (Путњин).

Усправно: 1) Буда; 2) слој; 3) Комо; 4) амал; 5) сатиер; 6) Анита; 7) деп; 8) емо; 9) етика; 10) Пиреј; 11) Ели; 12) нар; 13) Лаерт; 14) ингер; 15) сп; 16) ној; 17) „Нора“; 18) Стон; 19) мера; 20) Езон.

КАКО ОН СХВАТА

Гаја затекао Влају пред огледалом, лица потпуно белог од Патиног пудера.

— Шта то радиш, Влајо?

— упита га зачуђено.

— Видиш ваљда и сам, — одговори Влаја, — Пудрам се.

— Али, шта ће то еби? Пудрају се само жене, а мишкарци се змивају!

ГЛАВНОКОМАНДУЈУЋИ

— Ја командujem у кући.

— хвали се Паја Хорацију.

— Ето, синоћ кажем Паги: „Дај ми топле воде!“ За десет секунди био сам услужен.

— А зашто си тражио топлу воду? — пита га Хорације.

— Ала је то гупо питање, — одерати Паја, — Нећу ваљда хладном водом да перем судове!

ДВА ПУТА ШЕСТ...

— Јуче сам гледао филм „Дванаест жена Хенрика XVI“, — вели Шиља Микију. — Одлична ствар!

— Хоћеш ваљда да кажеш „Шест жена Хенрика VIII“, — исправи га Мики.

— Знам ја шта говорим! — љутну се Шиља. — Тај филм гледао сам два пута!

ПИТАЊА ОДОДЖОРИ

Шта је прекорница?
Каква је то птица кукувија?
Шта је алеурон?

ОДГОВОР

ПРЕКОРНИЦА је кршна висораван у Црној Гори, а налази се између река Грчанице и Зете; 14 километара од Данилов Града. Највиши врхови су: Мала Прекорница (1923 метра) и Велика Прекорница (1600 метара).

КУКУВИЈА је ноћна птица из рода грабливица. Може бити дуга око 35 сантиметара. У току дана скрива се у лешинама, амбарима и старим варадама. Кад наступи сумрак, она крене у лов. Лети ниско и претражује терен, тражећи пољске мишеве који у сумрак тумарају. Перје јој је такве тамне боје да

ју је тешко и дању запазити, акамоли ноћу. Очи јој се налазе спреда као и у других ноћних птица грабливица. Око кљуна и очију има veo. Јаја су јој бела, а полке их на земљу по скривеним местима. Слух јој је изванредно добро развијен. Пошто јој је перје лако и растресито не чује се кад лети.

АЛЕУРОН је белачевинаста материја која се јавља у облику врница у биљкама. Алеуронске врнице има у семенима зенових биљака, а нарочито оних које су богате уљем као што су семенике ричинуса. Има их доста и у вршци, жити, шкл.

БАШ ЧУДАНИК

